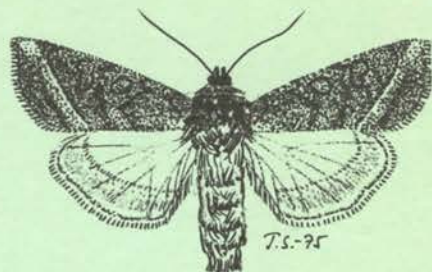
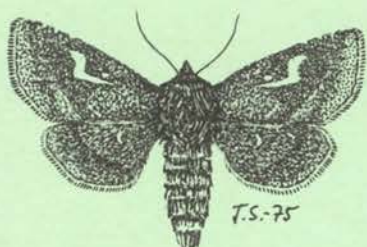

Apamea scolopacina (Esp.)
(1966) 34 mm

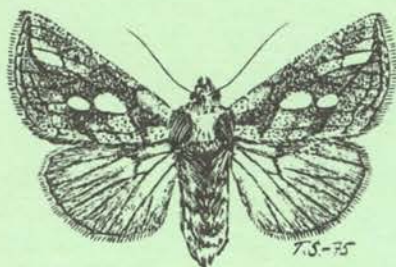
Hydraecia ultima Holst
(1964) 38 mm

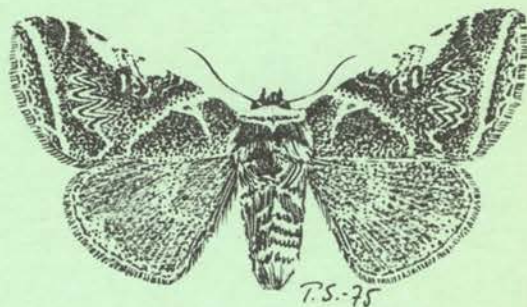
Nonagria nexa (Hb.)
25 mm

Helicoverpa armigera (Hb.)
38 mm

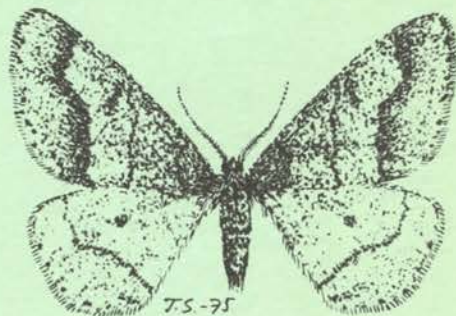
Plusia putnami Grote
(1965) 28 mm

Habrosyne pyritoides (Hfn.)
(1965) 38 mm

Costaconvexa polygrammata (Bkh.)
21 mm

Agriopis marginaria (F.)
35 mm

Helsinki tammikuun 9 pnä 1967

N:o 1/67

Ainonkatu 4 C 38
Puh. 499 067.

Arvoisa seuramme jäsen.

Marraskuun kokouksessa maist. Kauri Mikkola ilmoitti reht. A.V.V.Mikkolan saaneen Kainuun Ristijärveltä yhden yks. O. lignata bothnicaa. Laajaan sarjaan kuului myös aivan vaaleita yks. Dos. Jouko Kaisila totesi O. lignatan tumman muunnoksen tulleen selitetyksi jo aikaisemmin nimellä infumata itäkarjalaisten yksilöiden perusteella. Nämä yksilöt ovat Güntherin Petroskoista ottamia.

Dos. J. Kaisila näytti rovasti V. Lauron Reposaaaresta ottaman Eucromius ocellatus yks. Löytö tehtiin 4.9-63 ja se on kuudes maastamme. Prof. Max v. Schantz sai ensimmäisen yks. v. 1959 Täcktomista Hankoniemeltä.

Maist. Osmo Peltonen ilmoitti seuralla olevan vielä myytävänä sekavalolamppuja ja seuran rintamerkkejä.

Joulukuun kokouksessa 14.12-66 oli läsnä 44 jäsentä. Jäseneksi valittiin prof. Olli Lehto ja uudeksi jäseneksi ehdotettiin abit. Artt Rantanen. Kevään kokoukset päätettiin pitää seuraavina päivinä 17.1-67 (tiistai!), 8.2.(vuosikokous), 8.3., 12.4. ja 10.5.

Luettiin fil.kand. Juha Viramon kirje, jossa hän toivoi tietoja Kuusamossa tehdyistä perhoshavainnoista Oulun yliopistolle. Maist. Kauri Mikkola toivoi saavansa vielä lisää vaeltajätietoja ja pyysi jäseniä palauttamaan kaavakkeet täytettyinä. Kapt. Ilkka Jalas ilmoitti tilattujen etikettien olevan valmiina.

Illan esitelmän piti prof. Olavi Sotavalta.

Lentäessään hyönteiset lyövät siipiään takaa ylhäältä eteen alas ja takaisin, ja siivet ovat kiertyneet alaslyönnin ajaksi eteenpäin ja ylöslyönnin ajaksi taaksepäin. Siipien iskukulma vastaa täten potkurin lapojen iskukulmaa, ja koko siivenliikettä voidaan verrata kahden, toisiaan vastaan pyörivän yksilapaisen potkurin liikkeeseen, koska ääri-asemissa toisen puolen siivet ikään kuin jatkavat vastapuolensa kierroksen loppuun. Eri lentotavat suoritetaan säätelemällä siiven iskukulmaa, lyöntisektorin suuruutta ja suuntaa sekä kummankin puolen sektorien keskinäistä symmetriaa suuntaan ja suuruuteen nähden. Myös alas- ja ylöslyönnin keskinäistä tehosuhdetta voidaan säätää. Täten aikaansaadaan eteen-sivulle-, taakse- ja paikallaanlento sekä erilaiset kääntymiset ja kiertymiset. Useimmilla hyönteisillä lentolihakset vaikuttavat keskiruumiin selkäkilven kuperuuden muutoksen avulla, jolloin selkäkilven reuna vipuaa siivet ylös tai alas. Vain verkkosiipisillä ja sudenkorennoilla ovat lihakset kiinni itse siivissä; muilla ovat vain säätötoimintoihin vaikuttavat lihakset siivissä kiinni. Perhosten siivet lyövät joko harvakseen (päiväperhoset ym) tai 30-75 kertaa sekunnissa (kiitäjät, yökköset jne.), jolloin kuullaan matala lentääni. Mettä imevät perhoset muuttavat täten saamansa sokerin ruumiissaan rasvaksi, joka vasta käytetään energiankulutukseen. Tähän osallistuu myös toukan keräämä vararavinto-rasva, jonka ansiosta energia riittää perhosen koko elämän ajaksi, vaeltajilla pitkienkin muuttomatkojen ajaksi. Ennen lentoa perhoset kohottavat ruumiinlämpönsä yli 30 asteen, ja tämä on normaalin lentämisen ehto. Tästä syystä esim. syötillä jäähtyneet perhoset pudottautuvat maahan, eivätkä siksi, että ne olisivat juovuksissa. Heti kun lämmitys on ehditty suorittaa, on lento täysin normaalia. Perhosilla on myös tarkka kuuloaisti, jonka avulla ne esim. kuulevat niitä ahdistavien lepakkojen lähettämän tutkaäänin ja reagoivat siihen pudottautumalla maahan.

Keskustelussa maist. Kauri Mikkola totesi kukkakärpästen ja loispistiäisten joukossa olevan myös säännöllisiä vaeltajia. Puheenjohtaja prof. Esko Suomalainen totesi, että vaeltavat V. carduit voivat lentää myös pimeässä. Tait. Juho Alvas tiedusteli vaikuttaako perhosten koko lentoäänen korkeuteen. Esitelmöitsijä oli todennut perhosten rakenteen määräävän lentoäänen, joten esim. D. elpenor'in lentoääni on toinen kuin C. galii'n.

Prof. Esko Suomalainen esitti dos. Jouko Kaisilan puolesta maalle uuden lasisiiven Synanthedon flaviventris Stgr., jonka ekon. O. Ranin oli löytänyt 30.6.1963 Kiteeltä. Laji muistuttaa suuresti S. tipulaeformista, mutta sen keskiruumiin selkäpuoli on yksivärisen musta (tipulaeformiksella ovat siipikansien reunat keltasuomuiset) ja takaruumiin vatsapuolella ovat jaokkeet 4-6 kokonsaan vaalean keltaiset. Laji on hennompi kuin tipulaeformis ja esiintyy kosteahkoilla paikoilla. Toukka elää raidan ja eräiden pajulajien oksissa aiheuttaen niihin pitkänomaisen äkämän. Flaviventris on levinneisyydeltään lähinnä keskieurooppalainen (Englannista Pohjois-Saksan, Baltian ja Inkerin kautta Itä-Karjalaan asti).

Kokouksen jälkeen kerääntyi noin neljäkymmentä seuran jäsentä ravintola Oltermannin Kiljaan, jossa vietettiin seuran ohjelmallinen pikkujoulujuhla.

Tammikuun kokous on poikkeuksellisesti tiistaina 17.1-67 klo 19 Eläintieteen laitoksen luentosalissa. Ohjelma: tri Harry Krogerus: Harvinaisia ja mielenkiintoisia perhosyksilöitä kokoelmastani.

Sihteeri

Arvoisa seuramme jäsen.

Tammikuun kokouksessa 17.1-67 oli läsnä 52 jäsentä. Puheenjohtajan ollessa estyneenä johti puhetta varapuheenjohtaja tri Harry Krogerus. Seuran jäseneksi valittiin abit. Arto Rantanen ja uusiksi jäseniksi ehdotettiin metsänhoit. Ingvar Svensson Ruotsista, biol.yliopp. Juhani Terhivuo ja opisk. Pekka Salminen.

Kapt. Ilkka Jalas lähetti kiertämään tilauslistan uusista perhosryksistä ja selosti samalla uusia rysämalleja. Niiden katto-osat ovat suurempia, joten ne suojaavat paremmin sateelta; samalla hän ilmoitti osia olevan saatavissa erikseen, jos jäsenten rysistä joku osa on särkynyt.

Illan esitelmän piti tri Harry Krogerus esittäen laatikollisen vuosien aikana keräämiään harvinaisia perhosia. Lisäksi esitelmöitsijä esitti valokuvia Petsamon Luttojoen keräilyretkeltä niiltä ajoilta (v.1939), jolloin varusteet ja pyyntivälineet oli kuljetettava veneillä usein vuolaita virtoja ja pahoja koskia uhmaten.

A.asiatica löytyi Kuusamosta kesällä 1935, L. skraelingia Luttojoelta kesällä 1939 ja M. w-latinum sodan aikana syötiltä "ei kenenkään maalta" rintamalinjojen välistä. A.leporinan ja P. tremulan tummat pohjoiset muodot löytyivät Kuusamosta sekä H. lapponica ja O. quenseliin kopula samalla haavinvedolla Saanalta lumen peittäessä tunturin rinteeseen. Mielenkiintoisena päiväperhosena nähtiin A. laodice, jota kesällä 1948 oli useampia yks. Hangan ja Tvärminnen seuduilla. L.pudorina tuli v. 1959 Tvärminnen kylästä ja esitelmöitsijä otaksuu, että siliä on siellä vakinainen pieni kanta. A. sincera löytyi v. 1935 Kuusamosta ja v. 1955 sitä löytyi Liikasenvaaralta useita yks. Aphidien ulosteilta pihlajilta. A. peterseni on varmaan outo nuorille keräilijöille, mutta Laatokan Karjalasta ja Karjalan kannakselta sitä löytyi melko säännöllisesti Ulmusta kasvavilta paikoilta. Nyky-Suomessa sen ainoa löytöpaikka lienee Punkasalmi. A. anceps löytyi Hammarlandista v. 1955 syötiltä heinäkuussa. Tästä harvinaisesta lajista meillä on mahdollisesti kaksi sukupolvea löytöaikojen erilaisuudesta päätellen. A. lankialai tuli Saanan laelta ja esitelmöitsijä oli todennut sen lentävän yöllä yli 1000 metrin korkeudessa. Näytteillä oleva N. asiatica löytyi syyskuun viimeisenä päivänä v. 1967 valorysistä Karjalohjalla. Mielenkiintoinen laji oli C. menetriesi, jonka tri S. Stockmann löysi V.1943 Saarijärveltä ja toi esitelmöitsijälle. Yksilö oli muninut kokoelmalaa-tikkoon joukon munia, joista kuoriutui 32 toukkaa. Niitä syötettiin Taraxacumilla; kasvatusta onnistui sota-ajan vaikeuksista johtuen ainoastaan osittain. Täten esitelmöitsijän onnistui saada ainoastaan 2 yks. tätä harvinaista lajia. Näytteillä oli myös Odonestis pruni-kehrääjän siipi, jonka esitelmöitsijä oli löytänyt hämähäkinverkosta Aunuksesta. Laji on nyttemmin saatu Tanskasta ja Baltian maista. L. terebraa oli tullut 2 yks. lampulle. M. virgataa oli löytynyt viime vuonna Hankoniemen Tulluddenista rantaniityltä melko runsaasti. Bromarvissa oli esitelmöitsijä todennut tällä lajilla olevan 2 sukupolvea. L. pyropata oli aikoinaan tyypillinen Karjalan kannaksen laji, joka nyt on ilmestynyt myös nykyiselle Suomen alueelle. Esitelmöitsijä oli saanut pari vuotta sitten yhden yks. Lohjalta. A. appensata on harvinaistunut viime aikoina, ennen 30-luvulla sitä löytyi runsaasti Kuusamossa Acteaa kasvavilla alueilla. Ivalossa vuonna 1939 sitä oli runsaasti, mutta se lentää hyvin aikaisin tavallisimmin jo ennen juhannusta. Näytteillä oli myös Eupithecia millefoliata, jota oli 3 yks. Lohjalta, 1 yks. Karjalohjalta sekä 1 yks. Tvärminnestä vuodelta 1946. Laji on vaikea tuntea, jos se on kulunut.

E. egenaria on lehmuslaji, jota oli löytynyt Lohjalta kolmesta eri paikasta. Se on todennäköisesti levinnyt melko laajalle Etelä-Suomen lehmusta kasvavilla alueilla. D. coronata on myös lehmuslaji, joka löytyi Karkalin niemen lehdosta v. 1948 lehmuksen rungolta. Löytöpaikka on Oslon lisäksi ainoa Fennoskandiassa ja lajilla on Karkalissa pysyvä kanta, sillä sitä löytyy joka vuosi joku yksilö. Ex ovo kasvatukset tästä lajista eivät ole onnistuneet, sillä toukat ovat murhatoukkia, jotka syövät toisensa, kunnes ainoastaan yksi on jäljellä.

Esitetyistä mielenkiintoisista perhosista ja löytöpaikoista keskusteltiin pitkään ja todettiin mm., että C. terebra voi lentää huomattavan kauan valolle (2-3km). tri Viljo Karvonen oli löytänyt keuhkalla 1965 A. appensataa Ivalosta sen vanhoilta löytöpaikoilta. Rakennusmest. E. Peltonen oli löytänyt myös hyvin tumman A. leporinan v. 1943 itärajan takaa. Dos. Jouko Kaisila ilmoitti A. leporinan tumman muodon olevan tunnetun Pallasjärveltä bradyporina nimellä.

Maist. Kauri Mikkola näytti rehtori A.V.V. Mikkolan Kainuusta saamat Orthonama lignata bothnica Nessling yksilöt. Näistä oli Sotkamosta 2/8-61 saatu huomattavan tumma, mutta myös Puolangalta kesinä 1965-66 saaduista 8 yksilöstä 7 oli tummia, kun taas 1 oli tummimpien eteläisten yksilöiden näköinen. Maist. Kauri Mikkola esitti myös Lemlandin Lågskäristä 5/9-66 löydetyn Macroglossa stellatarum yksilön (leg. Kärno Mikkola).

Maist. Osmo Peltonen totesi, että Hailuotolaiset O. lignata yks. ovat vielä tummempia kuin esitetyt yksilöt. Viime kesänä oli löytynyt Mäntyharjulla tämän värisiä yksilöitä.

Lääk.kand. Antti Aalto esitti Juvalta (Sa) 25.6.1960 löytämänsä Fumea norvegica yksilön.

Keskustelussa todettiin Fumeoiden olevan vaikeasti määriteltäviä ja varmaan esim. F. crassiorella tulee vielä jakautumaan useampiin lajeihin.

Seuraava kokous on, kuten viime kiertokirjeessä ilmoitettiin, vuosikokous. Kokous pidetään keskiviikkona 8.2-67 klo 19 Eläintieteen laitoksen luentosalissa. Ohjelma: prof. Esko Suomalainen: Aricia allous ja A. agestis (Lycaenidae). Vuosikokousasiat.

Sihteeri.

SUOMEN PERHOSTUTKIJAIN SEURA
LEPIDOPTEROLOGISKA SÄLLSKAPET I FINLAND

Helsinki - Helsingfors

Helsinki helmikuun 28 pnä 1967

N:o 3/67

Ainonkatu 4 C 38

Puh. 499 067

Arvoisa seuramme jäsen.

Helmikuun kokouksessa 8.2-67 oli läsnä 53 jäsentä. Seuran jäseniksi valittiin metsänhoit. Ingvar Svensson Ruotsista, biol.yliopp. Juhani Terhivuo ja opisk. Pekka Salminen. Seuramme perustajajäsenen ja johtokunnan jäsenen dosentti Jouko Kaisilan täyttäessä 15.1-67 50 vuotta johtokunta oli käynyt häntä onnittelemassa ja ojentanut seuran puolesta muistolahjan. Seuramme kunniajäsenen joht. Thorvald Grönblom kiitti lahjaksi saamastaan seuran merkistä, joka oli hänelle erityisen mieluisa, koska hän oli löytänyt merkissä kuvatun lajin (*Baptria tibiale*) maalle uutena juhannuksena 1901 Etelä-Pirkkalan Nikkilän saaresta.

Prof. ESKO SUOMALAINEN piti esitelmän "*Aricia allous* ja *A. agestis* (Lycaenidae)". *A. allouksen* ja *A. agestiksen* erotti omiksi lajikkeeseen Obratzsov v. 1934 genitaalierojen perusteella, joita eroja myöhemmät tutkijat eivät kuitenkaan ole vahvistaneet. V. 1966 ilmestyi kaksi näitä lajeja käsittelevää laajaa tutkimusta, nim. tanskal. O. Høegh-Guldbergin "North European Groups of *Aricia allous*" ja engl. F.V.L. Jarvis'en "The Genus *Aricia* (Lep., Rhopalocera) in Britain". *A. agestis* Schiff. esiintyy Keski-Euroopassa, Brittein saarten eteläosassa ja osassa Etelä-Eurooppaa. Sen pohjoisimmat löytöpaikat ovat Tanskassa, Etelä-Ruotsissa (Skånessa) ja Liettuassa, joten on todennäköistä, että Suomessa on vain *A. allous* G.-Hbn., jonka levinneisyysalue käsittää Pohjois-Euroopan, Skotlannin ja Keski-Euroopan vuoristot. Aikuisten eroista mainittakoon, että allouksen siipien yläpuolen punakeltaiset juovat ovat heikommät tai puuttuvat; allouksen siipien alapuolen pohjaväri on tummanharmaa, agestis-koiraan vaaleanharmaa ja naaraan ruskea. Myös toukissa ja koteloloissa on eroja. Lajien biologiassa on useita eroja. Agestiksen toukan ravintokasvi on *Erodium* ja *Helianthemum*, allouksen *Geranium*. Agestiksella on kaksi sukupolvea vuodessa, allouksella vain yksi. Lajit esiintyvät erilaisilla biotoopeilla. Agestiksen kehitys on vähän lyhyempi kuin allouksen. Jos agestiksen toukka on vähintään 16 tunt. vuorokaudessa valossa, se ei ala diapausia; allouksella tarvitaan vähintään 17 1/2 tuntia. Erittäin mielenkiintoisia ovat lajien väliset risteytyskokeet. Risteytettäessä skotlantilainen allous (ssp. *artaxerxes*) ja eteläenglantil. *agestis* osoittautui, että näillä on ainakin 5 erilaista vapaasti mendelöivää ominaisuusparia. Agestis on kaikkien näiden ominaisuusparien suhteen dominoiva ja *artaxerxes* resessiivinen. Skånessa, missä tavataan molemmat lajit, ne eivät risteydy luonnossa, koska ne lentävät eri aikoina ja suurimmaksi osaksi eri biotoopeilla. Frydenbergin ja Høegh-Guldbergin (1966) mukaan on allous-nimen sijasta käytettävä nimeä *artaxerxes* F.

Keskustelussa tiedusteli tri R.v. Bonsdorff onko lajeilla mitään genitaalieroja ja epäili Obratzsovin olleen väärässä kuvauksessaan. Joht. Th. Grönblom totesi Forster-Wohlfahrtin teoksen kuvassa olevan pienet genitaallierot, mutta hänen tekemissään preparaateissa ei ollut juuri mitään eroavaisuuksia. Jarvis ja Høegh-Guldberg ilmoittavat, ettei lajeja voi erottaa genitaalien perusteella. Joht. Grönblom oli kasvattanut *A. allousta* runsaasti ja todennut kotelovaiheen kestävän noin 10-13 vrk. Toukkien väri on sekundäärinen eikä niissä ole yhdenlaisia punaisia täpliä. Toukat ovat kannibaaleja ja siksi ne on kasvatetta-

vä erikseen. Niitä löytää kesäkuun alkupuolella parhaiten öisin lyöntihaavilla *Geranium silvatican* tyviosasta. Nimikysymyksestä keskusteltiin myös innokkaasti ja mm. luonnont.kand. Kalevi Keynäs totesi *Fabritiuksen* nimen *artaxerxes* olevan vanhemman ja siis oikeamman.

Väliajan jälkeen siirryttiin vuosikokousasioihin. Vuosikokouksen puheenjohtajaksi valittiin tri Robert v. Bonsdorff ja sihteeriksi tait. Juho Alvas. Kokous todettiin ajoissa kokoonkutsutuksi ja lailiseksi. Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin prov. C.-J. Widén ja kapt. Ilkka Jalas. Vuosikertomus luettiin ja hyväksyttiin. Rahastonhoitaja leht. Osmo Peltonen luki tilinpäätöksen ja maist. Juhani Kolehmainen tilintarkastajien lausunnon, jotka hyväksyttiin. Rahastonhoitajalle ja johtokunnalle myönnettiin tili- ja vastuuvapaus. Tässä yhteydessä kapt. Ilkka Jalas esitti toivomuksen, että seuran rintamerkkejä ostettaisiin enemmän. Seuran varsinaisten jäsenten vuosimaksu korotettiin kohonneiden postimaksujen vuoksi 5 markasta 6 markkaan. Täten myös ainaisjäsenmaksu kohosi vastaavasti muiden (opiskelija- ja perhejäsenten) maksujen jäädessä ennalleen. Lisäksi päätettiin, että myös perhejäsenet voivat tulla ainaisjäseniksi maksamalla 10 kertaisena perhejäsenmaksun 3:-. Virkailijoiden palkkiot päätettiin pitää entisen suuruisina. Johtokunnan vaalissa ehdotettiin entistä johtokuntaa uudelleen ja ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti. Siten johtokuntaan kuuluvat edelleen: Puheenjohtaja prof. Esko Suomalainen, varapuheenjohtaja tri Harry Krogerus, sihteeri tait. Juho Alvas, rahastonhoitaja leht. Osmo Peltonen sekä muina jäseninä prof. Max v. Schantz, dos. Jouko Kaisila ja maist. Kauri Mikkola. Tilintarkastajiksi valittiin myös entiset ekonomi Olli Ranin ja maist. Juhani Kolehmainen. Varalle tulivat kauppat.maist. Aaro Kaila ja ekonomi Arno Kullberg.

Lopuksi tri R.v. Bonsdorff kiitti johtokuntaa, jonka toiminnan parhaana suositukseensa hän piti sitä, että kokouksissa aina on läsnä yli 50 jäsentä. Maaseutujäsenten puolesta hän kiitti lisäksi kiertokirjeistä, jotka tuovat kokousten materiaalin kaikkien poissaolevien tiedoksi.

Biol.yliopp. Pirkka Utrio näytti Espoon Tapiolasta 15.5. 1962 löytämänsä *Ectropis consonaria* Hb. naarasyksilön, joka löytöaikansa perusteella on kolmas maastamme löydetty yksilö. Kaikkiaan on lajia löydetty Helsingin seudulta nyt 8 yksilöä.

Fil.maist. Kauri Mikkola toivoi kaikkien jäsenten palauttavan vaellusperhosia koskevat kyselykaavakkeet, koska myös negatiiviset havainnot ovat tärkeitä.

Maaliskuun kokous on 8.3-67 klo 19 Yliopiston Eläintieteen laitoksen isossa luentosalissa. Esitelmä: Fil.maist. Kauri Mikkola: Suomessa vv. 1946-1966 havaittujen perhosvaellusten suhteista ilmavirtauksiin.

Huhtikuun kokouksessa 12.4.-67 pitää fil.maist. Osmo Heikinheimo esitelmän: Krysanteemiyökkösen (*Spodoptera littoralis* Bois.) biologiasta.

Sihteeri

Helsinki huhtikuun 4 pnä 1967

SUOMEN PERHOSTUTKIJAIN SEURA
LEPIDOPTEROLOGISKA SÄLLSKAPET I FINLAND

N:o 4/67

Helsinki - Helsingfors
Ainonkatu 4 C 38
Puh. 499 067

Arvoisa seuramme jäsen.

Maaliskuun kokouksessa 8.3-67 oli läsnä 45 jäsentä. Uudeksi jäseneksi ehdotettiin liikkeenharjoittaja Urpo Heinonen. Seuramme perustajajäsenen ja varapuheenjohtajan tri Harry Krogeruksen täyttäessä 9.2-67 50 vuotta seuran johtokunta oli käynyt häntä onnittelemassa ja jättänyt seuran puolesta muistolahjan.

Keskusteltiin sekavalolamppujen tilaamisesta seuran välityksellä ja toivottiin, että jäsenet tekisivät tilauksensa ensi tilassa. Yhteistilauksena lamput tulevat huomattavasti halvemmiksi. Kaikkien tilaajien olisi kuitenkin noudettava lamppunsa joko kokouksesta tai sihteeriltä, koska lähettäminen ei ole mahdollista. Ekonomi Arno Kullberg lupautui hoitamaan lamppujen myynnin kesäaikana. Jäsenillä on mahdollisuus ostaa myös sähköjohtoa alennettuun hintaan 200 metrin kerinä. Pienempiä määriä haluavat voivat sopia keskenään yhteisostosta, koska seuran kautta voidaan toimittaa ainoastaan kokonaisia keriä.

Päätettiin suorittaa ensi syksynä neulatilaus, jos jäsenten neulavarastot vaativat täydennystä. Toukokuussa monistetaan seuran uusi jäsenluettelo. Siksi jäseniä pyydetään ilmoittamaan sihteerille muuttuneet osoitteet ja "tittelit". Rahastonhoitaja toivoo, että jäsenmaksut suoritetaan tämän kiertokirjeen mukana saapuvalla tilillepanokortilla. Kiertokirjeitä ei lähetetä jäsenmaksunsa suorittamatta jättäneille puolta vuotta kauempaa, joten jokaisen on jo nyt syytä varmistaa syksyn kiertokirjeiden saapumisen suorittamalla jäsenmaksu.

Seuraavat apurahat julistetaan haettavaksi:

Apteekkari Veijo Mannelinin stipendi määrältään 600 mk. Se on tarkoitettu perhostutkimuksiin jossakin Pohjois-Karjalan lepidopterologisesti huonosti tunnetussa pitäjässä. Kysymykseen tulevat Tuupovaara, Valtimo, Juuka, Kuusjärvi, Rääkkylä tai itärajan välittömässä läheisyydessä joko Kiteen Valkeavaara-Värtsilän Niirala tai Niiralan-Tuupovaaran Ruhovaara väliset alueet. Tutkimus voi käsittää myös Pielisjärven tai Ilomantsin kuusikkokorprien ja niihin rajoittuvien biotooppien faunistisen selvittelyn. Myös tästä poikkeavat suunnitelmat voidaan ottaa huomioon. Apurahan ainoana ehtona on, että retken kirjalliset tulokset ovat esim. seuramme arkiston välityksellä kaikkien jäsentemme saatavissa ja että materiaalin tarkastaa riittävän lajituntemuksen omaava henkilö, jos apurahan saaja ei tunne kaikkia kriittillisiä lajeja. Apurahan saajalla on ensisijainen julkaisuoikeus tutkimustensa tuloksiin. Suotavaa olisi, että mahdollisimman moni talletettu yksilö luovutettaisiin Helsingin Yliopiston Hyönteismuseon kokoelmiin.

Tohtori V.J. Karvosen stipendi määrältään 200 mk. Se on tarkoitettu keräily- tai tutkimusmatkaan jollekin vähemmän tutkitulle seudulle (tästä syystä maakunnat A1, Ab ja N eivät tule kysymykseen) ja mieluummin lepidopterologille, joka harrastaa myös pikkuperhosia.

Molempien apurahojen hakuaika päättyy 30.4-67, jolloin hakemusten on oltava perillä sihteerillä (tait. Juho Alvas, Ainonkatu 4 C 38, H:ki 10).

Kokouksen esitelmä fil.kand. Kauri Mikkola: "Suomessa vv. 1946-66 havaittujen perhosvaellusten suhteista ilmavirtauksiin".

Tutkimuksen aineisto käsitti 100 vaellusta, joihin sisältyi havaintoja 52 perhoslajista. Aineiston runko oli saatu KAISILAN (1962) tutkimuksesta ja Suomen Perhostutkijain Seuran kiertokirjeistä sekä pääkallokiittäjän osalta SOTAVALLAN ja GRÖNBLOMIN tutkimuksesta.

Vaelluksista riippumaton meteorologinen käsittely oli tehty seuraavasti: Ensin oli laskettu kunkin kesän kaikkien vuorokausien (16/4 - 15/10) keskilämpöjen erotukset 80 vuoden (1881 - 1960) keskilämpöjen keskiarvoihin nähden. Vähintään 2.5^o pitkän kauden keskiarvoja lämpimämmät vuorokaudet oli sitten erotettu muista ja analysoitu tarkemmin. Tämän jälkeen oli katsottu, minkälaisiin säätiloihin vaellukset osuivat.

Vaelluksista 58 osui analysoituihin vuorokausiin (selvä korrelaatio lämpötilaan). Näistä taas 49 osui määräsuuntaisiin virtauksiin (varma korrelaatio myös virtauksiin). Jäljelle jääneistä vaelluksista 10 selittyi edellä olleen lämpökauden perusteella, ja muiden 32:n aikaiset säätilat katsottiin sääkartoilta erikseen. Vaellukset olivat yleensä tapahtuneet eteläisen tai kaakkoisen (suunta määriteltä isobaarien mukaan, ns. geostrofinen tuuli) ilmavirtauksen aikana: SE 30, S 27, SW 9 ja E 7 vaellusta.

Seuraavien kolmen lajin esiintyminen ei ollut ollut samalla tavalla lämpötilasta ja virtaussuunnista riippuvaista kuin muiden: Acherontia atropos, Herse convolvuli ja Argynnis laodice. Kaksi ensinmainittua näyttävät todella vaeltavan melko riippumattomina säätilasta, mutta viimeksi mainittu ei ehkä ole ehdoton vaeltaja.

Seuraavassa luetellaan 9 valitun lajin vaellussäät. H = korkea-paine, v = vahva ja h = heikko virtaus, rivi a = suoraan lämpimiin säihin osuvia, rivi b = edellä olleen lämpimän kauden mukaan selittyviä ja rivi c = ei lainkaan 2.5^o:een rajan ylittäviin vuorokausiin yhteydessä olevia vaelluksia:

N. io	V. atalanta	V. cardui
a) hN,SE,SE,SE,S	S,hS,SE,SE,hSE	SW,S,S,S,S,hSE,hE
b) E,E	SE,SE	S+S,SE
c) -	S	S,SE
M.stellatarum	A.ypsilon	C.adultera
a) SE	S,S,hS,vSE,SE,SE,SE	SE,SE,E
b) SE,SE,vSE	-	-
c) S	S,S,S	SE
P.gamma	N.asiatica	P.muscerda
a) H,S,S,SE,E	SW,SW,S	S,SE,E
b) SE	-	-
c) S,SE,SE,SE	-	-

Vaellusten lähtöalueita oli selvitetty tuulitrajektoreiden avulla. Tämän metodin mukaan suurin osa vaelluksista oli lähtenyt alueelta, joka on itään 25°:sta it.pit. ja etelään 50°:sta p.lev., siis Etelä-Venäjän steppialueelta. Trajektoreiden avulla on kuitenkin vaikea sanoa mitään lähtöetäisyydestä, vaikka vaellusreitit saakin melko hyvin selville. Vaellusten yleinen lähtöetäisyys voitiin kuitenkin osoittaa analysoimalla sellaisia hyvin lämpimiä säitä, jolloin Suomesta ei ole ilmoitettu vaeltajia (tähän käytettiin "hyvin kerättyjä" vuosia 1957-66). Tällöin nimittäin osoittautui, että valtaosa "tyhjästä" lämpimistä virtauksista tuli Venäjältä 55°:een p.lev. pohjoispuolelta, kun taas lähes kaikki vaellusvirtaukset olivat peräisin tuon leveyspiirin eteläpuolelta.

Vaellusten tulo Suomeen kaakosta eikä lounaasta on klimatologisesti luonnollista, sillä esim. heinäkuun 20°:een isotermin juuri kaakossa lähinnä Suomea, mikä johtuu Venäjän mantereisesta kesästä. Etelä-Tanska on tuosta isoterministä yhtä kaukana kuin Etelä-Suomi.

Vaellussäät ovat olleet siinä määrin yhdenmukaisia, että tulevaisuudessa voidaan ilmeisesti kohtalaisen osuvasti ennustaa vaeltajien saapuminen maahan. Varmasti tulee eteen kuitenkin myös tilanteita, jolloin säätila näyttää olevan aivan oikea, mutta vaeltajia ei tule, ja tilanteita, jolloin vaelluksia sattuu keskinkertaisesta säästä huolimatta.

"Oikeassa" säätyypissä jossakin Keski-Venäjällä, joskus Etelä- tai Pohjois - Venäjällä on korkeapaine, jonka etelä- ja länsipuolitse lämmintä ilmaa virtaa Etelä - Venäjältä (55°:teen p.lev. eteläpuolelta) Suomeen. Jossakin Skandinavian - Mustanmeren paikkeilla on tavallisesti rintama, jonka itäpuolella on lämmintä ja länsipuolella kylmää ilmaa. Rintamaan voi syntyä matalapaine, joka etenee esim. Baltiaan, ja tällöin lämmin ilmamassa kiertyy sen pohjoispuolitse Suomeen.

Keskustelussa kapt. Ilkka Jalas totesi, että kaikki vaellukset olivat esitelmöitsijän mukaan tulleet 55° lev. asteen eteläpuolelta. Sen pohjoispuolella lajisto on suunnilleen sama kuin meillä. Eikö täältä tulleita vaelluksia ole voitu todeta? Esitelmöitsijä vastasi harvojen muiden lajien vaeltavan kuin kyseessä olevat varsinaiset vaeltajat. S. ornataa koskevaan tiedusteluun vastasi esitelmöitsijä sen mahdollisesti vaeltaneen.

Luonnont.kand. Antti Pekkarinen arveli taulukossa näkyneen 18 "tyhjän" vaelluksen aikana mahdollisesti saapuneen vaeltajia, mutta ne eivät olleet osuneet keräilijöille. Maist. Kauri Mikkola totesi ainoastaan 10 viimeistä kesää tarpeeksi hyvin tutkituiksi.

Dos. Jouko Kaisila mainitsi vuoden 1946 olleen poikkeuksellisen vaellusvuoden. Silloin vaelsi yli koko Euroopan suuret massat vaeltajia. Säiden vaikutus ehkä heikkenee näin suuren massavaelluksen ollessa kyseessä.

Teini Jorma Kosonen tiedusteli pysähtyvätkö vaellukset meidän maahamme vai jatkuvatko ne vielä täältä eteenpäin. Prof. Esko Suomalainen vastasi mm. Islannissa todetun V. atalantaa ja V. carduita. Samoin on V. carduita todettu Jäämerellä olleista kalastusaluksista. Vaellukset voivat jatkua hyvinkin pitkälle, mutta pohjoisilta merialueilta puuttuu havainnoitsijoita.

Läaket.lis. Erkki Laasonen tiedusteli mikä on perhosten tavallisin vaelluskorkeus. Esitelmöitsijä vastasi vaellusten tapahtuvan päivällä matalalla ja yöllä 300 metriä korkeammalla. Yöllä on korkealla lämpimämpää kuin maan pinnan läheisyydessä. Lis. Laasonen tiedusteli vielä pintatuulen suunnan ja voiman vaikutusta vaellukseen. Esitelmöitsijä totesi pintatuulen voiman kasvavan useasti hyvin nopeasti ja suunnan vaihtelevan, joten se ei ole edullista vaellukselle.

Väliajan jälkeen prof. Max v. Schantz esitti viimeisten Coleophora-lajeja koskevien tutkimustensa tuloksia. C. paripennella Zell. on meillä käynyt nimellä C. aereipennis Hein. & Wock. Meillä nimellä C. paripennella Zell. olleen lajin nimen pitää olla C. hornigii. Maalle uutena prof.v. Schantz esitti C. cornuta n Stt. Laji on tunnettu Puolasta ja Slovakiasta ja se elää koivulla; toukkapussi on kotilonkuoren mallinen. Esittäjä oli löytänyt sitä 3 yks. Bromarvin Täcktomista. Edelleen hän näytti Saanalta (Le) löytämänsä C. unigenellan Svensson, joka on toinen yksilö maastamme. C. "nigricornis" ei ole vielä saanut virallisesti uutta nimeä. Se muistuttaa C. obscuripalpella Kanerva ja sen nimeksi tulee C. thulea Johansson. Lajista oli näytteillä 5 yks.: 3 yks. Saanalta ja 2 yks. Utsjoelta. Suomesta ilmoitettu C. betulae nanee Klimesch on ilmeisesti C. obscuripalpella Kanerva. Prof.v. Schantz esitti edelleen 5.8. 1958 Nauvosta saamansa harvinaisen C. directella Zell., josta dos. Jouko Kaisila löysi toukkapusseja Haminasta ja maist. O.Nylund runsaasti Hangosta. Maist. Nylund onnistui kasvattamaan muutamia yks.

Maalle uutta lajia C. dianthi H.S., joka on tunnettu Itä-Karjalasta, Ruotsista ja Keski-Euroopasta, oli löytynyt 7.6-60 Imatralta (O. Nybom), Parikkalasta 8.6-60 (MvS) ja Kuopiosta 29.5-63 (M.Kononen). Harvinaista C. lassella Stgr. oli esittäjä tavannut Hammarlandista ja Bromarvin Täcktomista. Lajin aikaisempi nimi C. gotlandica Ben. on synonyymi ja jää pois. Edelleen prof. M.v. Schantz näytti maalle uuden kääriäis-perhosen Tortrix unitana Hb., joka muistuttaa haalistunutta T.paleanaa, mutta lentopaikka on toinen. T. paleana lentää kosteilla paikoilla, kun taas T. unitana esiintyy enemmän kuivilla alueilla. Löydöt olivat 13.6-

63 Lemlandista; tri Harry Krogerus oli saanut lajia Lohjalta. Maalle uutena lajina ilmoitettiin myös Laspeyresia adenocarpi Reg. Sen löysi maist. Viking Nyström Bromarvin Täcktomista. Laji on Ruotsissa kulkenut nimellä L. oxytropides Hart. Lisäksi prof. Max v. Schantz ilmoitti vielä Ruissalosta maalle uuden lajin Ectodemia atrifrontella Stt., joka elää tammella.

Rehtori A.V.V.Mikkola näytti erilaisia kokoelmalaatikon pohjalevyjä. Parhaana pidettyä korkkimassalevyä, "Moll-levyä", on nykyisin saatavissa vain Hans Lühriltä Hannoverista (hinta vähintään 22,50/m²). Koska 15 kg styroxlevy, jota yleisesti on käytetty, on liian harvareista eikä anna riittävää tukea neuloille, hän suositteli 25 kg Saropor-levyä 15 mm vahvuksena. Sitä valmistaa tamperelainen Arteknö ja myy hintaan 1,72/m². Rehtori Mikkola näytti Philereme transversata Hfn. yks., jonka hän oli 24.9-66 löytänyt Kustavista (Ab) Kevon kartanon alueelta hämähäkin seitistä kuolleena. Laji on aikaisemmin tunnettu Lemlandista (Al), jossa se Herrön niemessä on suhteellisen runsaslukuinen esiintyen myös Flakan muissa osissa ja epäilemättä myös muuallakin Ahvenanmaalla. Koska Ahvenanmaan lähimmät saaret ovat vain muutaman kilometrin päässä Kustavista, kuulune mainittu löytö samaan kantaan. Toukka elää Rhamnus catharticalla, jota todennäköisesti on Kevon kartanon puistossa. Laji on aikaisemmin saatu mantereelta vain Porvoon pit:n Aminsbystä 13.8.1951 (E.Suomalainen). Rehtori Mikkola näytti edelleen kaksi Conistra erythrocephala Schiff. kasvatusta Föglöstä (Al). Nimimuodon naaraan jälkeläisistä oli 17 nimimuotoa ja 9 glabra-muotoa. Toukkia oli syötetty koko ajan tammella. Kahden glabra-naaraan munituksen tuloksena oli saatu sarja imagoja, joista 90 eli 51 % oli glabra-muotoa, 86 eli 49 % nimimuotoa. Toukkia oli pieninä ruokittu tammella, varttuneempina raidalla ja muilla pajuilla. Rehtori Mikkola näytti vielä 5 eri asteista Lemonia dumin toukkaa, jotka oli kasvatettu syksyllä 1965 Tammisaaren maalaiskunnasta löydettyjä naaraita munittamalla. Toukat syövät sekä Hieracium umbellatumia että Taraxacumia.

Lajia on hyvin vaikea saada kuoriutumaan ja niinpä kaikki Kajaanissa Taraxacumilla kasvatetut yksilöt ovat vielä koteloina. Sensijaan maist. Kauri Mikkolan etelässä Hieraciumilla kasvattamista on osa kuoriutunut.

Hän näytti myös lajin 4 koiras- ja yhden naarasyksilön, joilla kaikilla oli oikea takasiipi joko surkastunut tai muuten viallinen. Tällaista on havaittu sekä luonnosta saaduilla että kasvatetuilla yksilöillä. Lajia ovat tutkineet myös luonnont.kand. Kalevi Keynäs ja luonnont.kand. Antti Pekkarinen.

Sihteeri tait. Juho Alvas esitti seuran tekeillä olevaa pikkuperhoslevinneisyyskortistoa, josta nyt on kohta jo saatu valmiiksi Pyralidi- ja Pterophoridiosat. Esittäjä toivoi jäsenten ilmoittavan pikkuperhoslöytönsä kortistoitaviksi, jotta lajien levinneisyydestä saataisiin julkaistua mahdollisimman täydellinen luettelo. Kortistoihin tulleet tiedot ovat kaikkien jäsenten käytettävissä erilaisiin tutkimustarkoituksiin.

Dos. Jouko Kaisila toivoi vielä lisää vaeltajatietoja.

Seuraava kokous on 12.4-67 klo 19 Yliopiston Eläintieteen laitoksen isossa luentosalissa. Esitelmä: Fil.maist. Osmo Heikinheimo: Krysanteemiyökkösen (Spodoptera littoralis Bois.) biologiasta.

Sihteeri

Ainonkatu 4 C 38
Puh. 499 067

Arvoisa seuramme jäsen.

Huhtikuun kokouksessa 12.4-67 oli läsnä 50 jäsentä. Uudeksi jäseneksi ehdotettiin koululainen Arto Lahti. Sihteeri pyysi jäseniä tarkistamaan uutta jäsenluetteloa. Puheenjoht. prof. Esko Suomalainen muistutti jäseniä avoinna olevista stipendeistä, jotka jaetaan toukokuun kokouksessa. Seura toimittaa jäsenilleen jälleen sekavalolamppuja sekä sähköjohtoa alennettuun hintaan. Lamppujen hinnat ovat: 500 W 35:- ja 160 W 15:-. Sähköjohto maksaa 200 m:n kerinä MST 2 X 0,75 valkoisena 25 p metri ja MSOY kaksinkertaisella muovipäälylysteellä 40 p metri.

Kapteeni Ilkka Jalas ilmoitti järjestävänsä toukokuun kokouksessa arpajaiset seuran hyväksi. Voittoina on perhoskeräilyvälineitä.

Fil.maist. Osmo Heikinheimo piti esitelmän krysanteemi-yökkösen, Spodoptera littoralis (Boisd.) biologiasta.

25.8.1966 lis. Svante Ekholm löysi Mäntyharjulla erään kauppapuutarhan krysanteemeista kymmenkunta aivan pientä perhostoukkaa, joista kehittyi Spodoptera littoralis - lajiin kuuluvia aikuisia. Jo v. 1954 joht. Grönblom kasvatti banaanipaketissa Suomeen kulkeutuneesta toukasta yhden tämän lajin yksilön. Mainitusta krysanteemihuoneesta löytyi myöhemmin marraskuussa lisää pieniä toukkia, yksi täysimittainen toukka ja yksi aikuinen saatiin valopyydykseen yöllä lennosta 8.-9.11. 1966. Pikkutoukilla aloitettiin kokeet, joiden tuloksia seuraavassa on selostettu. Lajin nimestä on mainittava, että Spodoptera-, Laphygma- ja Prodenia -lajit ovat kaikki samaan sukuun luettavia, joten oikeina niminä on pidettävä esim. Spodoptera littoralis (Boisd.) ja Spodoptera exigua (Hbn) (Bayer 1960, Viette 1963). Sp. littoralis ja litura (F.) on Aurivilliuksen (1897) jälkeen yleensä yhdistetty samaksi lajiksi aina 60-luvulle saakka ja käytetty niistä nimeä Prodenia litura. Molemmat ovat kuitenkin hyviä lajeja. Koiraiden genitaalit ovat monissa kohdin selvästi erilaiset (Viette 1963). Kummallakin on toisistaan erillinen levinneisyysalueensa: littoralis Afrikassa, litura Intiassa ja siitä itään olevilla alueilla.

Kehityksen kulku. Aikuistuminen tapahtui iltayöstä pimeään tultua, kopulat samana tai kahtena seuraavana yönä. Muninta alkoi 1-2 vrk kopulan jälkeen. Aikuisen elinaika 10-15 vrk. Munat munittiin joukkoina 2-3 kerrokseen, kussakin ryhmässä keskim. 109 munaa. Naaras muni eri kokeissa keskim. 10 ja 7 munaryhmää, kokonaismäärä oli keskim. 1067. Suurin laskettu naaras munamäärä on ollut 3791 (Rivnay 1962). Steriilejä naaraita oli 48 %. Korkein fertiilisyyso-% on saatu +20° C:ssa (Rivnay). Naaras peitti munaryhmänsä seittimäisen hienoilla ruskean harmailla karvoilla, joita sillä on hyvin runsaasti poimuttuneessa 8. takar. jaokkeessa, jonka pidentynyt 7. jaokkeen tergiitti peittää kattomaisesti. Spodoptera exiguan naaras peittää munaryhmänsä samalla tavoin karvoilla. Ensimmäisen asteen toukat olivat harvakarvaisia, niiden pää ja etuselkä kiiltävän mustat, myöhemmät toukka-asteet kaljuja ja ruskeapäisiä. Toukien väri vaihteli melkoisesti. Pleuraaliset mustat kolmiotäplät ovat isot ja selvät kaikissa jaokkeissa tai + puuttuvat useimmista takar. jaokkeista. Pohjavärin tummuus riippui melko paljon siitä, olivatko toukat kasvaneet yksin vai useita yhdessä. Toukat elivät aluksi yhdessä, mutta hajaantuivat pian. 1.-4. asteen toukat söivät lehtiin ikkunoita, 4.-6. asteen toukat + isoja koloja. 4.-6. asteen toukat piilottelivat päivisin maassa ym. lehtien suojassa ja söivät eniten hämärän tultua. Toukka valmisti maahan n. 2-5 cm:n syvyyteen väljäkhön kotelokehdon viistoon asentoon.

Lämpötilan vaikutus kehitykseen ja sen nopeuteen. Kehityksen nollapiste on n. $+10-12^{\circ}\text{C}$:n välillä, nuorilla toukilla ilmeisesti hieman alhaisempi kuin vanhemmilla toukilla ja koteloilla. Kehitysaajat olivat: $+12.2^{\circ}\text{C}$:ssa toukka 187.1 vrk (teoreettinen arvo); $+16.5^{\circ}\text{C}$:ssa muna 14 vrk, toukka 61.4 vrk, kotelo, naaras 47.3 vrk, koiras 53.0 vrk; $+20.6^{\circ}\text{C}$:ssa muna 6 vrk, toukka 35.2 vrk, kotelo, naaras 20.5 vrk, koiras 25.3 vrk; $+25.5^{\circ}\text{C}$:ssa muna 4 vrk, toukka 19.9 vrk, kotelo, naaras 11.5 vrk, koiras 13.3 vrk; $+30.0^{\circ}\text{C}$:ssa toukan kehitysaika hieman pitempi kuin edellä, kotelo, naaras 10.0, koiras 10.8 vrk. Kehitys nopein n. $+28-30^{\circ}\text{C}$:ssa, nuorempien toukkien optimi alempi kuin isojen toukkien ja koteloiden. $+30^{\circ}\text{C}$:ssa kasvatetut aikuiset olivat pienempiä, punertavampia ja leveäsiipisempiä kuin kylmemmässä kasvatetut. Pohjaväri oli sitä tummempi kuin alhaisempi kasvatuslämpötila oli.

Elin aika alhaisissa lämpötiloissa. $+12.2^{\circ}\text{C}$:ssa puolet toukista kuoli 39 vrk:ssa, viimeinen 70 vrk:n kuluttua. $+7.35^{\circ}\text{C}$:ssa puolet toukista kuoli 12 vrk:ssa, viimeinen 41 vrk:ssa. $+12.2^{\circ}\text{C}$:n lämpötilaa eri toukka-asteet kestivät eri tavoin: 5. ja 6. asteen toukista puolet kuoli n. 42-45 vrk:ssa, nuoremmista puolet n. 11-16 vrk:ssa. $+0^{\circ}\text{C}$:ssa puolet toukista kuoli 1-2 vrk:ssa, viimeiset 6 vrk:ssa. 1. asteen toukat kestivät parhaiten. $+1.1-2.9^{\circ}\text{C}$:ssa puolet munista, toukista, koteloista ja aikuisista kuoli 3-7 vrk:n kuluessa, viimeiset 11 vrk:n kuluttua.

Luontaisista vihollisista. Kasvatuksissa esiintyi Paecilomyces-loissienilaji, johon 4 koteloa tai esikoteloa oli kuollut kotelokohdossaan.

Leviämismahdollisuudet. Spodoptera littoralis on ilmeisesti toisinaan vaeltava laji. Vaellukset ovat kuitenkin yksilölukuun ja matkan pituuteen nähden huomattavasti vaatimattomampia kuin esim. Sp. exemptan tai exiguan vaellukset. Lajilla on trooppisilla ja subtrooppisilla alueilla mahdollisuus kulkeutua varsinkin lentokoneissa muna- tai aikuisasteella alueille, joilla sitä ei vielä ole tavattu, mutta sopivat ilmastonsa puolesta sille, kuten Hawajin saarille. Kulkeutumista maahan voi jatkuvasti tapahtua etenkin etelämpää tuotavien krysanteemin ym. pistokkaiden mukana. Tämänkaltainen pistokkaiden tuonti alkoi meillä v. 1958. Maamme kasvihuoneissa, joissa olosuhteet muistuttavat subtrooppisten alueiden lämpötiloja, lajilla voi olla mahdollisuus lisääntyä sukupolvesta toiseen. Kannan säilymiselle on eduksi myös uusimpien kasvihuoneiden, etenkin laajojen blokkihuoneiden suuri koko.

Keskustelussa totesi dos. Jouko Kaisila joutuneensa preparaatteja tehdessään poistamaan suuren määrän hienoja karvoja lämssien sisä- ja ulkosivuilta, jotka lajilla ovat poikkeuksellisen karvaiset. Prof. Esko Suomalainen oli todennut läheisen lajin S. exiguan munaryhmiä olleen karvojen peitossa. Leht. Osmo Peltonen oli saanut lajia maist. leikinheimolta ja kertoi olevan vaikeata karvaisuuden vuoksi erottaa koirasta naaraasta. Esitelmöitsijä totesi vielä, että laji ei ole levinnyt muihin kasvihuoneisiin pistokkaiden mukana.

Joht. K. Wettenhovi esitti puisia lasikannellisia laatikoita, jotka soveltuvat kokoelma- tai keräilylaatikoiksi. Niiden hinta on 16:- (pienemmät) ja 18:- (suuremmat).

Dos. Jouko Kaisila esitti joukon mittarilajeja, joilla siipilukumäärä ei ole täysi. Tavallisesti puuttuu takasiivistä toinen tai useampi. Edustettuina olivat lajit: H. testaceata, H. flammeolaria, E. hastata, E. galiata, S. notata ja E. atomaria. Useat keräilijät heittävät pois tällaiset "defektit" yksilöt, mutta ne olisi syytä ottaa talteen. Vajaasiipisyys näyttää olevan periytyvä ominaisuus tietyissä populaatioissa. Kaksisiipisetkin yksilöt pystyvät lentämään. Usein vajaasiipisiä yksilöitä populaatioissa on aika runsaasti, niinpä Lammilla ne muodostivat noin neljäsosan koko H. testaceata-saaliista. Kaksisiipiset yksilöt ovat kuitenkin sangen harvinaisia. Dos. Kaisila esitti kartan johon oli merkitty paikat missä tällaisia yksilöitä oli tavattu.

Vajaasiipisiä on saatu eniten a.o. lajien esiintyessä poikkeuksellisen runsaina, mm. E. hastata Kärkölästä v. 1937 (Th. Clayhills) ja Jyväskylässä (W. Hackman). Tähän ilmiöön kannattaa kiinnittää huomiota ja jättää yksilöt hyönteismuseolle. Prof. Esko Suomalainen oli saanut Porvoon pit. Aminsbystä lajeista X. montanata, H. testacea, L. marginata, S. notata ja C. clathrata kolmisiipisiä yksilöitä, sekä kaksisiipisen D. exanthematan. Hän oli yhdessä toht. E. Lankialan kanssa munittanut Munkkiniemen lehdosta saatua kolmisiipistä H. testacea-naarasta, mutta kasvatus epäonnistui. -Dos. Kaisila totesi, että ominaisuus ei rajoitu sukupuoleen. -Kapt. Ilkka Jalas oli saanut Vartiokylästä muutaman yks. H. testacea, sekä paria muutakin lajia kolmisiipisinä. -Lis. K. Mikkola ilmoitti, että coll. Mikkolassa on runsas sarja vajaasiipistä H. testacea Nordsjöstä. -Prof. Erkki Euranto oli saanut B. stratariuksen, jolta puuttuivat molemmat takasiivet.

Fil.lis. Kauri Mikkola näytti Laspeyresia saltitans Westw.-kääriäisen, joka oli 7.4-67 kuoriutunut meksikolaisen Sebastiana (Euphorbiaceae)-puun siemenessä eli ns. hyppivässä pavussa olleesta kotelosta. Lajin toukka saa voimistelullaan aikaan "papujen" hyppimisen. Nähtävänä oli myös meksikolainen peli, jonka nappuloina "papuja" oli käytetty ennen toukan koteloitumista.

Leht. Osmo Peltonen tiedusteli, onko toukka koko ajan saman lohkon sisällä ja riittääkö sillä ravintoa koko kehityksen ajaksi. Lis. Mikkola vastasi toukan olevan tosiaan koko ajan samassa lohkossa; se siirtää liikkeillään siemenen pois liiasta valosta ja kuumuudesta.

Maist. Osmo Heikinheimo esitti Plusia orichalcean F. ja Plusia circumflexan L. joiden toukat ovat esiintyneet krysanteemin tuhoalaisina Ruokolahdella. Tuhoeläintutkimuslaitokselle lähetettiin 23.2-67 eräästä puutarhasta Ruokolahdelta määritettäväksi yökkösen toukkia. Toukkia oli ilmeisesti ollut melko runsaasti, koska ne olivat eräässä kasvihuoneessa syöneet miltei paljaaksi osan nuorehkoista krysanteemin taimista. Osa lähetetyistä toukista koteloitui ja niistä kuoriutui 15.3. 2 yks. lajia Plusia orichalcea F. ja 17.3. 1 kpl Plusia circumflexa L. Puutarhurin ilmoituksen mukaan toukat olivat tulleet krysanteemin pistökkaiden mukana Kanarian saarilta.

Plusia orichalcean yhtenäinen levinneisyysalue ulottuu Etelä-Ranskaan, mistä se on kulkeutunut tai vaeltanut Englannin etelärannikolle. Plusia circumflexan lähimmät esiintymispaikat ovat Kreikassa, Turkissa, Kaukaasiassa ja Etelä-Uralin alueella. Molemmat ovat esiintymisalueellaan tunnettuja pahoina kasvintuhoojina monissa viljelykasveissa.

Kapt. Ilkka Jalas arveli eräiden 30-luvulla tehtyjen merkillisten perhoslöytöjen johtuneen silloin maahamme tuotetuista ulkolaisista kasveista ja pensaista.

Lääket.lis. E. Laasonen oli pehmittäessään vihreitä perhosia (C. virens, G. aprilina, C. celsia ja G. papilionaria) todennut 70 % spriiliuoksen puhdasta vettä paremmaksi. Sprii on kuitenkin selvästi tuoreeltaan levittämistä huonompi keino. Fil.lis. Kauri Mikkola: tärkeintä lienee estää veden tiivistyminen perhospurkissa. Tähän on kaksi keinoa: a) nostetaan pehmitysveden konsentraatiota esim. keittosuolalla tai vaikka spriillä, kuten lääket.lis. Laasonen oli tehnyt, jolloin osmoottinen paine imee tiivistyvän veden takaisin tai b) käytetään pehmityspurkin kantana tehokasta imupaperia. -Prof. Euranto oli todennut, että mittarien ja yökkösten vihreät värit ovat indikaattorivärejä, joista toinen on emäksinen ja toinen hapan. -Prof. Esko Suomalainen oli löytänyt vihreitä perhosia ainoastaan lyhyen ajan myrkkypullossa ja sen jälkeen pistänyt niitä arsenikkiin kastetulla neulalla, jolloin väri säilyy hyvin. -Dos. Jouko Kaisila suositteli vihreitä yökkösiä pehmittäessä käyttämään etikkahappoa pehmityspurkissa. Mittareita ei voi siten pehmittää, sillä ne muuttuvat ruskeiksi.

Kevään perhoslöytöjä: Lääket.kand. Jaakko Karvonen oli löytänyt 31.3-67 Helsingistä kivitalon seinältä istumasta Nymphalis io-yksilön. Tämä on tietävästi varhaisimpia maastamme tavattuja yksilöitä.

Kapt. Ilkka Jalas oli yhdessä rikosetsivä Kosti Vakkalan kanssa saanut 11.4-67 O. gothicaa ja P. flavicornista. Dos. Jouko Kaisila oli saanut 9.4-67 Myrskylästä P. niveanan ja D. olerellan. Lääket. kand. Antti Aalto sai 2.4-67 Kirkkonummelta B. partheniaksen.

Kellokatkaisijoiden hankinta.

Seuran jäsenille voidaan tarjota pienehkö erä korkealuokkaisia sähkökäyttöisiä kellokatkaisijoita, joissa on noin 48 tunnin varakäynti vieterin avulla. Kello jatkaa siis käyntiään vaikka sähkö välillä katkeaisikin. Kun sähkövirta on uudestaan kytketty, virittyy vieteriko-neisto uudestaan täyteen vetoonsa sähkön avulla. Katkaisijat saadaan poikkeuksellisen edulliseen hintaan mk 69:- kpl (väh. hinta noin 150:-). Kellot toimitetaan tilausjärjestyksessä niin pitkälle kuin pienehköä erää riittää. Tilaukset osoitteella Kapt. Ilkka Jalas, Topeliuksen 3a A 12, Helsinki 26, puh. 49 39 40.

Arvoisa lepidopterologi.

10 vuoden aikana on saatu useita kymmeniä maallemme uusia perhoslajeja, nimistö on paljon muuttunut, samoin systemaattinen järjestys jne. Vuosien aikana on tehty havaintoja myös uusista ravintokasveista ym. Kun nyt olen alkanut, edellämäinitut seikat huomioonottaen, tehdä uutta painosta teoksesta "Suomen suurperhostoukkien ravintokasvit", pyytäisin että seuran jäsenet lähettäisivät uudet ravintokasvi-havaintonsa allekirjoittaneelle, jotta kirja siinäkin suhteessa tulisi ajan tasalle. Siis tiedot vain niistä ravintokasvihavainnoista, joista ei aikaisemmin ole ollut mainintaa. Tiedot pyytäisin kirjoittamaan seuraavasti: Perhosen nimi. Ravintokasvi. Havainnon tekijä. Paikkakunta.
Jos mahd.aika. Jo etukäteen kiittäen - Toimistonhoit. Eino J. Seppänen
Purokatu 56. Lahti

Toukokuun kokous on 10.5-67 klo 19 Yliopiston Eläintieteen laitoksen isossa luentosalissa. Esitelmä: Lääket.kand. Antti Aalto: Perhosten viruksista.

Sihteeri

J ä s e n l u e t t e l o 1.6.1967.

Kunniajäsenet

liittynyt

Grönblom, Thorvald	1955	johtaja	Puutarhakatu 23.D.Tampere	23 610
Clayhills, Thomas.H.	1955	forstmäst.	Biskopsg. 10.C.24 Borgå	915-13 131
Karvonen, Viljo	1955	lääket.lis.	P. Mäkesiinink. 7 A	629 777
Nordman, Adolf	1955	fil.mag.	Multavierugatan 5 Åbo	

Vuosi-perhe- ja opiskelijajäsenet. Ainaisjäsenet merkitty +.

Aalto, Antti	1958	lääket.kand.	Sepänkatu 15 C 54	H:ki 15	660 102
Aarnio, Hannu	1959	fil.maist.	Pistetalo 1 A 3	Imatrankoski	
Ahlqvist, Holger	1955	lektor	Kaptensg. 5 D	H:fors 14	633 701
Ahola, Matti	1966	opettajakok.	Pietarink. 5 A 7	H:ki 14	-
Ahola, Toivo	1960	ekonomi	Pajalahdent. 17 F 107	H:ki 20.678	885
Ahti, Kari	1965	yliopp.	Koskelant. 17 C	H:ki 61	793 601
Alander, Pentti	1964	sähkötekn.	Vuorenpeikont.5 A 30	H:ki82	780 195
Ala-Paavola, Yrjö	1961	yliopp.	Kämmenniemi, Teisko	931/	83004
Alava, Seppo	1959	kuvaaj.apul.	Malmink. 24 B	H:ki 18	600 746
Alvas, Juho	1955	taiteilija	Ainonkatu 4 C 38	H:ki 10	499 067
Alyas, Salome	1963	rouva	- " -	- " -	- " -
Attila, Heikki	1966	teini	Nummela		269 562
Attila, Martti	1966	yliopp.	Nummela		-"-
Aurola, Esko	1960	farm.yo.	Otalaakso B 18	Otaniemi	462 084
Autere, A	1962	työnjoht.	Piirilänk. 5	Valkeakoski	
v.Bagh.S	1966	lääket.kir.tri	Akonpohja		
Becker, Jyrki	1962	merkonomi	Mannerheimint.130 A 9	H:ki 27.412	196
Bergholm, Stig-Göran	1955	ingeniör	Mattby pk.		467 273
v.Bonsdorff, Henrik	1959	lääket.kand.	Urheiluk.4 A	H:ki 25	442 336
v.Bonsdorff, Robert	1955	ylilääkäri	Oikokatu 11	Lahti	23 779
Brander, Torild	1955	professor	Raikko, Matku	Matku	81
Broberg, Nils	1965	veterinär	Krämartorget	Borgå	10 180
Brun, Henrik	1955	professor	Multavierug. 1	Åbo	921/ 26 976
Cleve, Nils	1963	fil.maist.	Yliopistonk. 29c	B 39	Turku
Dölle, Leo	1963	johtaja	Töllinmäki 8	H:ki 64	727 195
Ekholm, Leif	1961	pankinjoht.	Rantatie	Parainen	Turku 44 204
Ekholm, Svante	1959	agr.lic.	Storsvängen 17 A	H:fors 20	672 541
Eriksson, Kalervo	1955	lu.kand.	Mäyrätie 6 D	H:ki 80	788 294
Eriksson, Peter	1960	student	Skarpskytteg.12 B	H:fors 12	624 963
Eskola, Antti	1963	teini	Vesijärvenrinne 8	Lahti	
Euranto, Erkki	1955	apul.prof.	Kaskenk. 15a B 5	Turku	921/17 235

Fagerström, Lars	1955	fil.dr.	Rådmanng.4 D 47	H:fors 14	658 460
Falck, Seppo	1955	merkonomi	Mannerheimint.87 A	H:ki 27	413 375
Franssila, Erkki	1962	yliopp.	Tempelik. 1 A	H:ki 10	449 310
Grankvist, Pehr	1963	faktori	Forsbergin kirjapaino	Pietarsaari	
Grotenfelt, Paul	1955	ingeniör	Strandbov. 8	Grankulla	409 099
Grönvall, John	1955	konservator	Igelkottv. 5 P	198 H:fors 80	783 221
Haahtela, Tari	1960	lääket.yo.	Ruoholahdenk.10 A	H:ki 18	600 081
Hackman, Björn	1955	ingeniör	Kaukas, Lauritsala		
Hackman, Walter	1955	docent,kustos.	Johannesv. 2 B	H:fors 12	653 929
Haeggström, Carl	1962	nat.stud.	Spanmålsgränd 4	H:fors 70	752 422
Hagelstam, Lars	1955	professor	Lappviksg.16	H:fors 18	39 250
+ Hakala, Kyösti	1959	fil.kand.	Keskuskansakoulu	Vaajakoski	16 979
Halme, Markku	1960	yliopp.	Porvoonk.19 A 1	H:ki 51	779 173
Hanttu, Kalevi	1958	lu.kand.	Teljäntie 9 B 22	H:ki 35	457 274
Harju, Eero	1960	operatööri	Hiihtomäent.16 E 48	H:ki 81	789 739
Heikinheimo, Osmo	1965	fil.maist.	Maat.tutkimuslaitos	Tikkurila	831 317
Heino, Eero	1955	lehtori	Asuntakallio	Liperi kk.	
Heinonen, Urpo	1967	liikkeenharj.	Poutamäent.11 A 10	H:ki 36	456 695
Heinänen, Ivi	1960	rouva	Kirkkok. 1 D 69	Lahti	
Heliövaara, Markku	1964	teini	Torikatu 6	Joensuu	24 640
Hellman, E.A.	1955	johtaja	Heinu Iittala		917/ 5725
Hellman, Ensi	1955	rouva	"- "-		"- "-
Helminen, Tauno	1956	lääket.lis.	Mannerheimint.118 B	H:ki 27	412 002
Helokas, Rainer	1965	opisk.	Marjatatantie 9 B		792 347
Helomaa, Kauko	1957	ekonomi	Kaartotie 4 B	H:ki 72	753 204
Holmberg, Henry	1965	tekn.harj.	Vainiotie 26	H:ki 70	754 981
Holopainen, Pentti	1964	everstil.	Rak.2 A 3	Hoikankangas	
Hyttinen, Martti	1955	työnjoht.	Oravatie 17	H:ki 80	787 202
Hällfors, Guy	1961	student	Kalliotie 12	Mattby	883 321
Hämäläinen, Juhani	1960	teini	Koivurinne 3	Heinola	
Ikönen, Erkki	1964	teini	Mäntykatu 12	Kotka	
Itämies, Juhani	1965	teini	Kuninkaank.16	Rauma	
Jahnukainen, Jyrki	1964	teini	Liisank.19 A 7	H:ki 17	660 019
Jalas, Heljä	1955	rouva	Topeliuksenk. 3a A 12	H:ki 26	493 940
Jalas, Ilkka	1955	majuri	" " "	" " "	" " "
Jalas, Merja	1964	yliopp.	" " "	" " "	" " "
Jalava, Jukka	1965	teini	Puhurinpolku 1 F	Tapiola	461 222
Jalonen, Jukka	1962	yliopp.	Ilmarink.12 B	H:ki 10	441 696
Joki, Juhani	1960	amanuenssi	Eerikink.11 A 5	Turku	
Juhala, Risto	1965	abit.	Runebergink.46 C 45	H:ki 26	
Jumppanen, Kari	1960	teini	Kantelettarent.8 H 122	H:ki 42	433 601
Jussila, Reijo	1955	fil.tri	Mullint.6 as 63	Turku 9	
Järvelä, Armas	1965	mainonnanhoit.	Otavatie 4 A 3	H:ki 20	679 070
Järvinen, Heikki	1965	lääket.yo.	Alavus kk.	Alavus	1 247
+ Kaario, Martti	1956	dipl.ins.	Itkonienk. 34	Kuopio	
Kaila, Aaro	1955	kauppat.maist.	Katajaharjunt.13 B 11	H:ki 20	
Kaila, Mirjam	1960	rouva	" " "	"-"	678 525
Kaila, Veikko	1965	yliopp.	Ilmarink.12 A 29	H:ki 10	443 461
+ Kaisila, Jouko	1955	dosentti	Taiivaskalliont.13	H:ki 60	792 934
Kangas, Jaakko	1962	metsätekn.	Pälkäne kk.		2 374
Kangas, Leimo	1961	yliopp.	Pihlajatie 49	H:ki 27	484 370
Karvonen, Eero	1963	teini	P.Makasiinink. 7 A	H:ki 13	629 777
Karvonen, Jaakko	1959	lääket.kand.	" " "	"-"	"-"
Karvonen, Pirkko	1960	fil.maist.	" " "	"-"	"-"
Kauranen, Lauri	1956	ekonomi	Kauppilaisenkatu	Vehmainen	

Kautto, Jukka	1963 yliopp.	Pohj.ranta 24 A 8	H:ki 17 663 292
+ Käynäs, Kalevi	1960 lu.kand.	Siltasaarenk.11 C 57	H:ki 53 772 157
+ Kiijanlinna, Kalevi	1962 dipl.ins.	Fredrikink.63 A 10	H:ki 10 648 097
Kolehmainen,Anna-Kaisa	1961 rouva	Perustie 11 A 4	H:ki 33
Kolehmainen, Juhani	1959 fil.kand.	- ' -	- " -
Kolehmainen, Jussi	1965 yliopp.	Snellmannink.22 A 1	Kuopio
Kononen, Mauri	1955 varatuom.	Suokatu 41 A 20	Kuopio 12 046
Kontkanen, Paavo	1955 apul.prof.	Pohjoisranta 22 A	H:ki 17 628 036
Kontuniemi, Ilkka	1963 harjott.	Marjaniemenranta 60	H:ki 93
Koponen, Martti	1960 yliopp.	Yliop.Maati.-ja Metsäeläint.lait.	H:ki 71
Korolainen, Sakari	1956 ekonomi	Taivaskalliont. 4a B	H:ki 60
Korolkoff, Mikael	1955 herra	Siilitie 7 A 16	H:ki 80 787 329
Koskela, Hannu	1964 biol.yo.	Suvilahdenk.1 B 54	H:ki 50 713 245
Koskenvuo, Markku	1965 lääket.yo.	Otavantie 4 B 26	H:ki 20 672 518
Koskimies, Aarne	1958 yliopp.	Porintie 2 C 30	H:ki 35 450 472
Kosonen, Armas	1955 asemapääll.	Haapajärvi 1kp	207
Kosonen, Jorma	1961 teini	Pihlajatie 52 B	H:ki 27 486 822
Krogerus, Harry	1955 fil.dr.	Björneborgsv. 5 P	H:fors 35 452 028
Kullberg, Arno	1957 ekonomi	Vänrikki Stoolink.8 A 2	H:ki 10 496 595
Kullberg, Peter	1961 yliopp.	Vänrikki Stoolink.8 A 1	-"- 444 881
Kulomäki, Riitta	1963 opisk.	Linnankoskenk.6 b 16	H:ki 25 443 217
Kumlander, Bo	1959 yliopp.	Hevossalmi	H:ki 84 680 013
Kunnas, Antti	1963 teini	Rusthollarint.13 D 28	H:ki 91 335 452
Kuusinen, Jorma	1962 herra	Ol. Oras Somero	
Kännö, Hannu	1961 tekn.yo.	Ulvilant. 11b A	H:ki 35 452 359
Kärkkäinen, Jouko	1958 fil.kand.	Ilmarisenk. 16-18 A 1	Jyväskylä
Laakso, Mikko	1960 lu.kand.	Savontie 36 B 14	Pieksämäki
Laasonen, Erkki,M.	1963 lääket.lis.	Vyökatu 2 B 11	H:ki 16 630 395
Lagervall,Pehr-Erik	1955 metsänhoit.	Virrat kk.	202
Lahtivirta, Kalervo	1955 fil.maist.	Hoikan kansanopisto	Karkku 4 132
Laine, Unto	1955 fil.maist.	Hämeen. 8 B	Turku 2
Laine, Jukka	1965 yliopp.	Vuorikatu 36	Kuopio
Landtman, Magnus	1960 med.kand.	Kulosaaren puistot.44 A	H:ki 57 688 765
Landvik, Risto	1958 opisk.	Pohjankangas Pomarkku	
Lankiala, Elssi	1955 rouva	Dosentintie 5 A 7	H:ki 33 486 003
Lankinen, Pekka	1964 yliopp.	Vuorimiehenk. 21 B 36	H:ki 14
Laukkanen, Erja	1958 lääket.kand.	Valhallank.8 as 12	H:ki 25 490 281
Laurema, Seppo	1955 fil.maist.	Ahoranta Stensvik	885 688
Laurikainen, Petri	1961 lu.kand.	Purotie 4 Mäntysalo Klaukkala	894 460
Lauro, Viljo	1955 rovasti	Pajakatu 1 Reposaaari	Pori 84 024
Lavinto, Jussi	1963 teini	Juustilanp.2	H:ki 95 731 549
Lehto, Olli	1966 professori	Puistokaari 7 A 16	H:ki 20 674 275
Leinonen, Seppo	1958 opisk.	Alppik.5 C 86	H:ki 53 769 357
Lepistö, Vesa	1962 yliopp.	Vanhaistent.4 C 29	H:ki 42 434 758
Leppänen, Olavi	1963 tekn.yo.	Marjatant. 16 A	H:ki 61 794 473
Leskinen, Kalevi	1966 opisk.	Akonlahti	Varkaus
Leväniemi, Jorma	1960 herra	Runkotie 21	Jyväskylä
Lilja, Jorma	1960 lu.kand.	Iso Roobertink.38 B	H:ki 12 658 539
Lindblom, Lasse	1965 teini	Ida Ekmannint.1 N 116	477 826
Lingonblad, Hjärdis	1955 fru	Hovrättsplanen 5 Vasa	13 478
Linnaluoto, Esko	1966 opisk.	Martink. 17	Turku
Lokki, Juhani	1959 lu.kand.	Temppelik.15	H:ki 10 443 255
Lounamaa, Jukka	1961 dosentti	Perustie 27 A 9	H:ki 33 483 583
Lundström, Lars	1961 teini	Temppelik.23 D	H:ki 10 442 476
Luoma, Harri	1965 herra	Kurkisuo	Myllykoski
Luotamo, Ilkka	1960 yliopp.	Oksasen. 5 B	H:ki 10 444 016

+ Mannelin, Kirsti	1958	fil.maist.	Kirkkokatu 4	Joensuu		23	355
+ Mannelin, Veijo	1955	apteekkar	- " -	- " -		-	-
Markkula, Martti	1965	dosentti	Satomäki D	Tikkurila		831	673
+ Martikainen, Risto	1960	dipl.ins.	Kuninkaank.13 A	33 Tampere			
Mattsson, Bror-Erik	1964	student	Postvägen	Matby		467	623
Mervasto, Kalevi	1962	ingeniör	Brofogdev.4 R	148 H:fors	44	405	582
Miettinen, Seppo	1959	teini	Cygnaeuksenk.8 A	6 H:ki	10	449	038
Mikkola, Anssi	1955	lääket.lis.	Rakuunat.3 A	16 H:ki	33		
Mikkola, A.V.V.	1955	rehtori	Merikatu 29 B	8 H:ki	15	52	138
Mikkola, Katri	1955	fil.maist.	- " -	- " -		-	-
+ Mikkola, Kauri	1955	fil.lis.	Huvilak.12 as	7 - " -		653	884
Mikkonen, Markku	1965	teini	Aino Aektént.1 B	12 H:ki	40	476	269
Muurimaa, Seppo	1966	opisk.	Kauppiask. 10 E	82 Turku			
Mäkinen, Ahti	1958	fil.maist.	Lauttasaarent. 43 A	7 H:ki	20	679	448
Nauha, Niilo	1959	ylivääp.	Luistelijant.2 A	14 Kuopio			
v.Numers, Gustav	1961	kontorschef	Topeliusg.9 A	H:fors	25	491	587
v.Numers, Gösta	1960	skolelev	- " -	- " -		-	-
Nurmi, Kalervo	1965	tekn.yo.	Aidasmäent.22	H:ki	65	727	582
Nyberg, Harri	1962	yliopp.	Vanha Porvoont.163	H:ki	76	371	311
+ Nybom, Ola	1955	ekonomi	Imatrankoski			4	021
Nylund, Dagmar	1956	fru	Museig.15	H:fors	10	442	161
Nylund, Oskar	1955	lektor	-"-	-"-		-	-
Nyström, Kari	1966	tullivart.	Kalervonk.12 B	1 H:ki	61		
Nyström, Viking	1955	fil.mag.	Hakarinne 6 K	Tapiola		412	715
Oikari, Aimo	1964	teini	Kortesuonk.10	Jyväskylä			
Orlo, Aleks	1960	johtaja	Eerikink.23 A	Turku		14	700
Orlo, Jan	1960	student	Armfeltsvägen 2 A	2 H:fors	15		
Otila, Jyrki	1960	ekonomi	Taivaanvuohent.4	H:ki	20	677	787
Pakalo, Pertti	1962	teini	Puistolant.12	H:ki	75	751	290
Pakkanen, Pertti	1965	teini	Tupalant. 17 B	5 Järvenpää			
Pekkarinen, Antti	1961	lu.kand.	Leppäsuonk.7 B	300 H:ki	10	492	260
Peltonen, Erkki	1955	rak.mestari	Hiihtomäent.16 E	50 H:ki	81	786	710
Peltonen, Irma	1957	rouva	Metsäpuront.16 A	1 H:ki	63	749	371
Peltonen, Jari	1966	abit.	Mannerheimint.71 A	11 H:ki	27	411	012
+ Peltonen, Osmo	1955	lehtori	Metsäpuront.16 A	1 H:ki	63	749	371
Petrell, Aarne	1965	agronomi	Mäntyharju kk.				
Pettersson, Nils	1955	fil.mag.	Kaptensg.5 C	30 H:fors	14	626	622
Pitkänen, Juhani	1963	teini	Purjetie 2 C	118 H:ki	96		
Pitkäranta, Harri	1965	teini	Kaskitie 28	Järvenpää			
Pulliaainen, Etkki	1961	fil.tri	Tuulimyllynt.1 C	33 H:ki	92	333	822
Puustinen, Kari	1961	opisk.	Fredrikink.81 B	15 H:ki	10		
Pyysalo, Eino	1963	majuri	Rannikkopatteristo	Kyminlinna			
Railo, Olli	1960	arkkit.yo.	Äyräpäät. 32	Laajalahti		405	963
Ranin, Olli	1955	ekonomi	Koivikkot.26 E	H:ki	63	740	708
Ranta, Yrjö	1961	yliopp.	Myttäälä	Pälkäne			
Rantanen, Antti	1955	ekonomi	Teiskonk.3 A	16 Tampere			
Rantanen, Arto	1967	abit.	Viherlaaksont.16	Lahti			
Regnell, C.E.	1955	prokurist	Skatuddsg.7 B	13 H:fors	16	623	488
Ritavuori, Jalmari	1955	metsänhoit.	Rantak.10 D	Vaasa			
Roiyainen, Osmo	1957	fil.kand.	Urheilutie	Miekkaharju			
Romppanen, Martti	1966	yliopp.	Leppäsuonk.7 A	416 H:ki	10		
Roos, Lars	1964	Herr	Skyttegatan 11	Borgå			
Räsänen, Eino	1956	ekonomi	Turo OY	Kuopio			

Saarenoksa, Raimo	1955	lu.kand.	Pursipolku 5	H:ki	84	680	641
Saarinen, Heikki	1956	ins.	Kaivokselant.8 K	H:ki	44		
Saaristo, Michael	1960	lu.kand.	Kerttulink.22 C 53	Turku	3		
Saramo, Yrjö	1955	johtaja	Kuusisenk.1 as 25	Kotka			
Salminen, Pekka	1967	opisk.	Kapteenink.16 D 41	Kotka	952/15857		
Sarkio, Kauko	1956	preparaatt.	Kalevank.25	H:ki	10	632	166
Saulo, Ilkka	1960	valtiot.yo.	Rautatienk.11 A 16	Lahti	26	956	
Saulo, Kalevi	1957	ins.	- " -	-"	-"		
Saura, Anssi	1959	lu.kand.	Arkadiank.31 A	H:ki	10	443	127
Saurola, Pertti	1956	fil.kand.	Haagan Urheilut.4 A 8	H:ki	32		
Sauvonsaari, Jorma	1960	lu.kand.	Harjun Kalastajakoulu	Ravijoki			
Savolainen, Juhani	1955	yliopp.	Mannerheimint.49 B 28	H:ki	25	492	991
Savolainen, Paavo	1955	pastori	Hiihtomäent.34 C 25	H:ki	80	785	537
Savonius, Kaj	1958	farmaseutti	Kannelt.2 B 143	H:ki	42	468	118
v.Schantz, Hillevi	1957	rouva	Perustie 12	H:ki	33	483	218
v.Schantz, Max	1955	professori	-"	-"	-"		
Schröder, C.	1955	stud.	Niittykumpu 12 D 28	Matinkylä	887	175	
Seppänen, Eino	1955	toimistonh.	Purokatu 56	Lahti			
Seppänen, Kaija	1963	teini	Raisiont.6 C 30	H:ki	28	416	302
Seuranen, Sulo	1956	teknikko	Viinikanpuisto 11	Tampere			
Sippola, Leo	1955	herra	Vatiala				
Sisula, Heikki	1965	lu.kand.	Runebergink.59 A 10	H:ki	26	495	815
Sjöholm, Emil	1955	ostopääll.	Pietarsaari				
+ Soini, Raimo	1955	dipl.ins.	Yliopistonk.37 A 1	Turku			
Solantie, Veikko	1960	yliopp.	Angervont.14 A 8	H:ki	32	470	214
Sorsa, Tapio	1960	opisk.	Hylkeenpyytäjänaukio 1 B 52	H:ki	15		
+ Sotavalta, Olavi	1955	professori	Merikoskenk.2 A 8	Oulu-Tuira	21	856	
Starck, Erkki	1966	opisk.	Burträskg.12 Vällingby	Sverige			
Stolt, Leif	1964	student	Framnäsv.10	Frisans	882	404	
Strandman, Aleks	1955	agrologi	Vesitornink.39	Porvoo	10	932	
+ Suomalainen, Esko	1955	professori	Museok.18	H:ki	10	441	247
+ Suomalainen, Tellervo	1955	fil.maist.	- " -	- " -	- " -		
Suvanto, Markku	1961	dipl.ins.	Huvilak.9-11 A 14	H:ki	15	632	990
Svensson, Ingvar	1966	länsjägm.	Box 47 Österslöv	Sverige.Kristianstad	26	121	
Syren, Armas	1955	varatuom.	Keskusk.17 B	Kotka	12	671	
Taavitsainen, Matti	1961	lääket.yo.	Niittykumpu 7 A 5	Espoo	426	129	
+ Taina, Kauko	1963	sotilastekn.	Halmetie 8	Kouvola			
Talvio, Tuukka	1965	teini	Maurink.1 A 2	H:ki	17		
Terhivuo, Juhani	1967	biol.yo.	Maskunt.3 A 2	H:ki	28	416	403
Teriaho, Reijo	1956	fil.maist.	Kupittaaank.45 as 12	Turku			
Thuneberg, Erik	1955	lääket.lis.	Joutseno				
Toivonen, Sulo	1955	professori	Mäntytie 17 B	H:ki	27	483	808
Tukiainen, Seppo	1965	muusikko	Matkamiehent.10 B 34	H:ki	32	479	557
Tyynelä, Hannu	1964	abit.	Asemak.12	Jyväskylä			
Tähkä, Esa	1962	merkonomi	Humikkalant.51	H:ki	94		
Ulvinen, Arvi	1955	fil.tri	Kulosaarenpuistot.44 A 1	H:ki	57		
Utrio, Pirkka	1961	fil.yo.	Mäntyviita 7 G	Tapiola	687	538	461 462
Vakkala, Kostti	1957	rikosets.	Huntutie 15	H:ki	95	12831/295	
Vakkala, Paula	1960	pankkivirk.	- " -				
Valkeila, Erkki	1955	herra	Ruutikellarint.35	Hämeenlinna			
+ Valleala, Einari	1955	metsänhoit.	Kuusisenk.5	Kotka			
+ Valtari, Heikki	1957	dipl.ins.	Porvoon pit.	Kullo	23	090	
+ Varama, Martti	1958	lu.kand.	Tarkk'ampujank.2 A 17	H:ki	14	628	174
Waselius, Jocken	1955	apotekare	Skolhusg.36	Wasa			
Waselius, Peter	1958	student	Fabriksg.7 B 12	H:fors	13	655	133

Vastamäki, Lasse	1964	muusikko	Koivistonpuistikko 26	Pori		
Wegelius, Axel	1955	lektor	Klavusvägen 4 E	H:fors 91	335	480
Veikkolainen, Keijo	1966	teini	Sibeliusk.33	Järvenpää		
Wennström, Andrei	1962	teini	Marjalahdent.9	H:ki 93	734	128
Wettenhovi, Jorma	1964	teini	Marjaniemenranta 60	H:ki 93	336	118
+ Wettenhovi, Kalle	1961	toim.joht.	Paneliant.13	H:ki 94	302	411
Widen, Carl-Johan	1955	provisor	Lönnrotsg.9 D 15	H:fors 12	644	157
Viitanen, Antero	1963	teini	Raitamäent. 45	H:ki 95		
Vilppula, Kai	1961	valtiot.maist.	Portimop.3 A 4	H:ki 80	789	378
Wolf, Oiva	1956	yliopp.	Porvoontie	H:ki 95	731	230
Vuorjoki, Aarre	1955	lehtori	Kotipolku 16	H:ki 60	793	593
Wäre, Antti	1965	teini	Tammitie 8	H:ki 33	482	319
Väyrynen, Raimo	1961	konemest.	Töölönk.35 A 1	H:ki 26		
Äyräpää, Teuvo	1960	fil.lic.	Maltesholmsv.160 I.	Vällingby Sverige		

Ainonkatu 4 C 38
Puh. 499 067

Arvoisa seuramme jäsen.

Toukokuun kokouksessa 10.5-67 oli läsnä 48 jäsentä. Jäseneksi hyväksyttiin koulul. Arto Lahti ja uudeksi jäseneksi ehdotettiin teini Eeva Voipio. Apteekkari Veijo Mannelinin apuraha 300 mk myönnettiin luonnont.kand. Michael Saaristolle. Tri Viljo Karvosen apuraha 200 mk päätettiin myöntää yliopp. Pirkka Utriolle ja yliopp. Juhani Terhivuolle Sodankylän Koitilaiskairan (LKem) tulevalle luonnonsuojelualueelle suoritettavaa yhteistä tutkimusmatkaa varten.

Seuran puolesta on lähetetty onnittelut perustajajäsenelle lääket.lis. Erik Thunebergille hänen täyttäessään 70 vuotta.

Fil.lis. Kauri Nikkola esitti rysäpulloihin sopivaa pohjalevyä. Kirjoituskoneliikkeistä saa ostaa vaahtokumilevyä, jonka päälle on liimattu samettikerros. Levyt ovat tarkoitettut kirjoituskoneiden alustoiksi, ja niistä on helppo leikata sopivia palasia rysäpulloihin. Levyjen hinta on noin 4 - 5:- kappale.

Fil.maist. Osmo Heikinheimo esitti tinatusta pellistä valmistettuja rysän tappopurkkeja, joihin oli laitettu myrkkypurkki erillisinä. Menetelmän hyvänä puolena on myrkyntasaisempi jakaantuminen purkissa, vaikka saalis olisi runsaskin.

Prof. Olavi Sotavalta oli kehittänyt rysäpyydystysmenetelmän, joka toimii kokematta useita päiviä. Rysän suppiloon kiinnitetään kartiopullon asemesta "nieluksi" esim. pohjaa vailla oleva muovimuki, jonka yläpuolelta suppilo yhdistetään alhaalta auki olevalla muovipukupussilla pohjana toimivaan muovipesuvatiin. Vadissa on munien säilytyslevyjä ja metalliverkolla peitetystä purkissa tetrakloretaania huumausmyrkkynä. Lamppu pyydystää itsekseen kytkinkellon varaan jätettynä.

Metsänhoitaja Thomas Clayhills esitti Uudenmaan faunasta diagrammin, josta ilmeni, paljonko lajeja eri pitäjistä on löydetty. Samalla hän ilmoitti laativansa v. 1968 luettelonsa lisäpainoksen uusista löydöistä.

Illan esitelmän piti lääket.kand. Antti Aalto perhosten viruksista.

Virukset ovat pienimpiä elollisia olentoja (koko 10 - 600 mu). Ne lisääntyvät vain elävän solun sisällä käyttäen solun lisääntymismekanismia omien osastensa syntetisoimiseen. Eliön ulkopuolella ne tuhoutuvat nopeasti (Toiset kestävät hengissä ulkoilmassakin). Rakenteeltaan niitä on "pyöreitä", sauvamaisia tai monimutkaisia, sisimpänä yleensä on nukleiinihappo (DNA tai RNA) ja sen ympärillä säännöllisiä proteiinin muodostamia "kapsomeereja". Lisääntyessään solussa ne joko tuhoavat sen tai aiheuttavat siinä muutosta jossain ominaisuuksissa. Niiden isäntäsoluja on lähes kaikissa eläin- ja kasviryhmässä sekä bakteereissa. Useilla eliölajeilla on useampiakin omia viruslajeja, toiset virukset taas käyttävät useita eri lajeja isäntinä. Virusten historia on melko lyhyt johtuen lähinnä niiden pienestä koosta. V.1892 Ivanovski totesi jonkun bakteeria pienemmän partikkelin aiheuttavan tupakkakasvin mosaiikkitaudin. Vasta elektronimikroskopia on avannut varsinaiset mahdollisuudet virusten tutkimiselle.

Hyönteisvirukset, -siis virukset, joiden isäntinä ovat hyönteiset voidaan jakaa kahteen ryhmään: sellaisiin, jotka muodostavat suurempia yhteenliittymiä l. inkluusioita ja sellaisiin, jotka esiintyvät irrallisina soluissa. Ensimmäiseen ryhmään kuuluvat monisärmiötaudit l. polyhed-

roosit, joissa k.o. inkluusiot ovat säännöllisen monisärmiön muotoisia ja valomikroskoopillakin näkyviä. Nämä jaetaan kahteen ryhmään sen mukaan, ovatko monisärmiöt tumassa vai solulimassa. Nämä taudit poikkeavat toisistaan oireiden osalta: Tumapolyhedroosissa virukset ovat lähinnä ihossa ja rasvakudoksessa ja toukat tulevat vähitellen nestemäisiksi ja hajoavat. Sairaantoukat kiipeävät usein korkealle ja tyhjät nahat jäävät riippumaan. Solulimapolyhedroosit ovat luonteeltaan "ripulia". Niissä virukset tarttuvat keskisuolen epiteelille ja sieltä käsin tappavat toukan. Ensimmäiseen ryhmään kuuluu myös kapselitautivirusten ryhmä. Niiden muodostamat inkluusiot ovat ellipsoidin muotoisia ja paljon pienempiä. Yleensä inkluusioita aiheuttavia viruslajeja tavataan perhosten ja sahapistimäisten toukilla, jokunen harva tapaus tunnetaan muista hyönteisryhmistä. Toiseen ryhmään kuuluu joitakin erillisiä, kuten paljon tutkittu Tipula paludosa-sääsken TIV-virus, jota saattaa olla 25% sairaantoukan kuivapainosta. Muita tällaisia irtonaisena eläviä viruksia on mehiläishalvaukset, mehiläistoukkien pussitauti, turilaitten "Wassersucht" virus ja banaanikärpäsen sigma-virus.

Virukset leviävät lähinnä siten, että toukka syö viruksen, joka on joutunut kasville toisen toukan kuoltua ja hajottua, tai erittyneenä sairaantoukan ulostukseen. Inkluusiot ovat erittäin hyvin luonnossa säilyviä, joten ne aiheuttavat yleensä joukkotuhon. Toisaalta virukset saattavat siirtyä munassa seuraavaan sukupolveen. Esim. jos mäntypistiäistoukat saavat polyhedroositartunnan lähes täysikasvuina, eivät kaikki kuole tautiin, vaan osaan jää virus "piileväksi". Piilevä tauti voi aiheuttaa aikuiseen havaittavia muutoksia, joten sairaat voidaan erottaa terveistä. Sairaiden naaraiden jälkeläiset tuhoutuvat usein jo pieninä puhkeavaan tautiin.

Hyönteisviruksia voidaan käyttää tuhohyönteisten massaesiintymien torjuntaan levittämällä inkluusioita tuhoalueelle tai vielä paremmin levittämällä naaraita, joissa on piilevä tauti, alueelle elävinä.

Toukkien kasvatuksessa on viruksilla merkitystä perhostutkijallekin. Toukat saattavat saada tartunnan, tai niissä saattaa olla piilevä tauti. Tällainen piilevä tauti saattaa tulla esiin toukkien joutuessa stressiin. Esim. lämpö ja kylmyyskäsittely, ultraviolettivalo, tilanahaus, toiset virukset ja riittämätön tai huono ravinto voivat aiheuttaa taudin puhkeamisen. Toisaalta eräillä viruksilla on ilmeisesti merkitystä perhoslajien yleisyyden vaihtelussa.

Hyönteiset levittävät myös muiden eliöiden viruksia. Suurin osa kasvivirusista siirtyy kaskaiden välityksellä. Tropiikkiin keltakuume leviää moskiittojen pistoista. Suomessa on Ahvenanmaalla ja Kaakkois-Suomessa tavattu aivokuumetta, jonka aiheuttajavirus siirtyy ihmiseen punkkien välityksellä.

Esitelmän jälkeen kapt. Ilkka Jalas järjesti seuralle lahjoittamiensa rysiä arvonnassa. Arvonnassa voitti ison rysiä joht. Kalle Wethenhovi, pienemmän leht. Osmo Peltonen, sekä pullotaskuja teini Kari Jokiranta, rakennusm. E. Peltonen, yliopp. M. Koponen ja fil.maist. O. Heikinheimo.

Tiedonannot ovat seuraavassa kiertokirjeessä.

Syyskuun kokous on keskiviikkona 13.9.-67 klo 19 Yliopiston Eläintieteen laitoksen isossa luentosalissa. Kokouksen ohjelmassa on tri Harry Krogeruksen, lehtori Osmo Peltosen ja majuri Ilkka Jalaksen alustukset perhosten esiintymisestä kuluneena kesänä. Lisäksi toivotaan jäsenten tuovan näytteille kiintoisia perhoslöytöjä.

Sihteeri

Liitteenä seuran jäsenluettelo.

Ainonkatu 4 C 38
Puh. 499 067

Arvoisa seuramme jäsen.

Toukokuun kokouksen tiedonannoissa maist.O.Peltonen ilmoitti oikaisuna, että kiertokirjeessä 2/64 mainittu Col.directella (Jaala e.l. 263) on prof.v.Schantzin suorittaman genitaalitutkimuksen perusteella osoittautunut C.expressellaksi. Erikoista oli, että toukat löytyivät Artemisia vulgarikselta eikä Achillea millefoliumilta.- Toisena oikaisuna kiertokirjeessä 9/66 mainitut N.hofmanella-yksilöt ovatkin Gel.sororculellan suurikokoista muotoa (siipiväli 18 mm), joilla etusiipien keskellä oleva musta pituusjuova on erikoisen selvä ja voimakas. Tätä erikoista muotoa, josta esitt. näytti viime kesänä Mäntyharjulta saamiaan yksilöitä, ovat ottaneet myös prof.M.v.Schantz Parikkalasta ja maist. O.Heikinheimo Tikkurilasta. Väärinmääritys paljastui, kun esitt. tuli vilkaiseeksi huulirihmoja, jotka Nothris- ja Gelechia-suvuilla ovat aivan erilaiset. Samalla esitt. kiinnitti nuorten keräilijöiden huomiota siihen, kuinka mikroja määritettäessä huulirihmojen (palppien) muoto ja väri ovat erittäin varmoja tuntomerkkejä ei vain heimoja vaan jopa viereisiä lajejakin toisistaan erotettaessa.

Puheenjohtaja prof. Esko Suomalainen oli myös saanut tätä G.sororculellan erikoista muotoa 28.8-65 Porvoon pit. Äminsbystä.

Prof. Olavi Sotavalta esitti perhosia, joita hän oli kerännyt Las Palmaksessa Kanarian saarilla 23-29.12.1966. Lajit olivat: Pieris rapae L., Catopsilia florella F., Danais plexippus L., Zizera (Lycaena) lysimon Hb., Celerio livornica Esp., Pl. circumflexa L., Pl. limbirena Gn. (Afrikka; Seitz ei mainitse Kanarian saaria) ja Zinckenia fascialis Cr. (Sirkumtrooppinen tuholainen). Lisäksi hän esitti äläviä Orodemnias cervini Fall. yksilöitä (naaras ja koiras), jotka oli kasvatettu Sveitsistä saaduista munista. Esiintymisalue: Alpit, Hiipinä (sikäläinen mahd. = Chibinarctia fridolini Kusa), Altai; kaikkialla hyvin harvinainen. Esittäjä toivoi saavansa yksilöistä munituksen avulla uuden polven kasvatettavaksi. Keskustelussa todettiin, että Kuollan niemimaalta saatu Chibinarctia fridolini on mahdollisesti tämä laji.

Merkonomi Esa Tähkä oli saanut 27.7-66 syötillä Kontulasta Noctua chardinyin, ja rikosetsivä Kosti Vakkala Vartiokylästä 2.8-66 valolta Diastictis artesiarianaraan.

Dos. Jouko Kaisila oli saanut viime kesänä (-66) Myrskylästä D.artesiarian.

Lis. Kauri Mikkola totesi Helsingin ympäristöstä ja Hiittisistä löydettyjen N. chardinyi-yksilöiden liittyvän todennäköisesti (lyhytmatkaksiin?) vaelluksiin, koska ne kaikki on löydetty lämpimien kaakkoisvirtausten aikana.

Yliopp. Kari Ahti oli saanut Lohjalta ja merkonomi Esa Tähkä Kontulasta (250 W elohopealampulta) O.sieversii naaraan.

Lääket.Kand. Antti Aalto, lääket.lis. Erkki Laasonen ja Lääket.kand. Jaakko Karvonen olivat ennen vappua käyneet keräilemässä Ahvenanmaalla Apalholmassa ja Wästerängassa. Kylmästä säästä huolimatta (15 cm räntää) he saivat 1 yks. O.populita, 1 yks. E.transversaa, 1 yks. O.gothicaa sekä Herröstä 1 yks. E. transversaa ja 5 yks. A. urticaeta.

Syyskuun kokouksessa 13.9-67 oli läsnä 77 jäsentä. Jäseneksi hyväksyttiin teini Eeva Voipio ja uusiksi jäseniksi ehdotettiin prof. Viljo Kujala, tekn.opisk. Sakari Kerppola, abit. Guy Söderman, abit. Harry Zilliacus, fil.lis. Raimo Olander, yliopp. Vesa Varis, valtiot.yo. Aaro Petramaa, teini Markus Färkkilä, teini Pertti Panula, hammaslääk.

Kalevi Mäntylä, merkantti Ilkka Seuranen, arkkitehti Seppo Kontiokari, neiti Maire Pokkinen ja abit. Lauri Karppinen.

Kokous kunnioitti hetken hiljaisuudella tapaturmaisesti joukkostamme poistuneen opisk. Seppo Leinosen muistoa.

Seura oli onnitellut lääket.lis. Erik Thunebergia hänen 70-vuotispäivänään ja ylilääkäri tri Robert von Bonsdorffia hänen 60-vuotispäivänään. Luettiin saapuneet kiitoskirjeet.

Kuluvana syksynä suoritetaan, samoin kuin monena aikaisempainakin, hyönteisten ottopaikkaetikettien yhteistilaus. Hinnat ovat olleet hyvin edulliset johtuen suuresta yhteistilauksesta. Käsikirjoitukset pyydetään lähettämään 13.10 mennessä maj. I.Jalakselle, os. Topeliuksenk. 3a, H:ki 26. Käsikirjoitus laaditaan koneella kirjoittaen tai samaan kokoon siististi tekstaten. Etikettien lukumäärä mieluummin viidellä jaollinen, jotta kuvalaatan kokoonpano ei tulisi vaikeaksi. Painos on 500 kpl. Alla malli millainen etiketti voi olla. Etiketti voi luonnollisesti olla muullakin tavalla suunniteltu.

FENNI
U. Espoo

. . . 19

Ilkka Jalas leg.

Valmiin etiketin koko on noin
6,5 x 13 mm.

Sihteeri ilmoitti kiertokirjeiden kansien vuosilta 1964-66 valmistuneen ja olevan saatavissa rahastonhoitajalta. Uusien maalle löydettyjen perhosten kuvat on taidokkaasti piirtänyt lu.kand. Raimo Saarenoksa.

Ensimmäisen alustuksen perhosten esiintymisestä kesällä 1967 piti tri Harry Krogerus. Hän oli kerännyt koko kesän Lohjalla 5-6 rysälä ja esitti vertaukseksi seuraavan taulukon:

Lohjalta kaikkiaan	1965	1966	1967	
Rhopalocera	68	35	44	65
Sphinges	12	6	7	7
Bombyces	51	36	36	38
Noctuae	221	176	141	155
Geometrae	215	180	169	164
Arctiina etc.	51	32	23	25
yhteensä	618	468	420	433

Lajivalikoima on kuluneena kesänä ollut suhteellisen pieni ja monet lajit, jotka 30-40 luvulla löytyivät Lohjalle uusina, ovat nyt kokonaan kadonneet. Viimeisten 2-3 vuoden aikana ei ole löytynyt ainoatakaan yks. seuraavista lajeista: P.apollo, A.crataegi, L.populi, Nymph.io, A.paphia, G.alexis, S.fagi, C.potatoria, D.pudibunda, L.salicis, A.aceris, A.strigosa, A.tridens, Agr.segetum, Mam.brassicae, X.exoleta, T.atriplicis, C.clavipalpis, P.umbra, U.candidula, C.nupta, H.aestivaria, S.seriatata, B.punctinialis, L.deplana ja R.purpurata.

Useat lajit, joita ennen tuli runsaasti, ovat muuttuneet harvinaisiksi. Tällaisia ovat: G.crenata, Agr.circellaris, Agr.litura, Apamaea remissa, Plusia (useat lajit), Z.nemoralis, Z.tarsipennalis, T.emortualis, T.firmata, T.serraria, E.corylata, E.alniaria ja N.centonalis. (Tästä luettelosta on varsinaiset harvinaisuudet jätetty pois).

Alkukesä oli kylmä ja varsinkin yöt olivat lämpötilaltaan alle 10° C. Elokuun alkupuoli oli edullisin sääsuhteiltaan ja saaliit olivat yksilörikkaita, mutta lajiluku pieni. Monet lajit esiintyivät hyvin yksitellen. Seuraavassa luettelo lajeista, jotka tuntuivat oleva lisääntymään päin: P.c-album, L.hippothoë, D.galii, N.phoebe, D.fascelina, M.alpium, A.cuspis, Agr.clavis, A.euphorbiae, A.putris, A.xanthographa, A.sextrigata, M.persicariae, H.calcatrippae, C.umbratica, C.citrago, M.furuncula, L.fasciana, X.biriviata, C.olivata, E.rubidata, E.capitata, P.bifasciata, E.venosata, A.sylvata, N.cucullatella, M.miniata, L.comp-

lana, *S.lutea* ja *A.caja*.

Kuluneena kesänä on päiväperhosten ilahduttava runsaus ollut erikoisesti merkillepantavaa. Muita lajeja, jotka selvästi ovat olleet tavallista runsaampia ovat: *Sc.orion*, *A.populi*, *P.elpenor*, *S.ocellaris*, *C.hermelina*, *P.gnoma*, *L.bicoloria*, *O.carmelita*, *T.crataegi*, *A.triangulum*, *A.speciosa*, *L.solidaginis*, *A.oxycanthae*, *C.celsia*, *C.selini*, *L.cracca*, *C.parallelolineata*, *C.fulvata*, *G.pumilata*, *B.temerata*, *B.bimaculata* ja *A.rubricollis*.

Leht.O.Peltonen oli kerännyt Mäntyharjulla koko kesän lukuunottamatta 1-10.6, 1-5.7 ja 12-21.7 välisiä aikoja. Havaintoihin yhdistetty osaksi myös agr. Petrellin ja leht. Olanderin tulokset, samoin omat havainnot 15-16.9 ja 22-23.9 (kokouksen jälkeen). Keräilyä harjoitettu keskim. 2 rysällä ja 1 valvontalampulla. Lajimäärä tähänastisista vuosista paras (suluissa M:n koko lajiluku): *Rhopal.* 35(65), *Sphinges* 6 (13), *Bomb.* 41(51), *Noct.* 141 (195), *Geom.* 147(177), *Arct.-Jug.* 27(49) eli yht. 397 (550). Microlep. tänä vuonna n.360 lajia (M:lta yht.n:600). Entiset ennätykset *macrolep.* 389(v.1952) ja *microlep.* 326 (v.1965).

M:lle uudet lajit: *G.flavago*, *A.cannae* ja *C.advenaria*, sekä mikrot *P.sticticalis* (17.8. 1 naaras), *E.cruciana*, pupillana, *fulvana* (cp *Cent.scabiosa*-kasvustossa), *L.perlepidana*, *G.rhombella*, *Ch.gibbosella*, *C.leucapennella*, *E.magnificella* ja *C.sequellum* (ES:lle uusi).

Lentoaika alkoi harv. aikaisin, jo 8.4 *vaccinii*, 10.4. *nubeculosa* ja *pomonaria* sekä *Spodoptera littoralis* (1 yks. Olanderin valolle n. 500 m päähän kauppuutarnasta, jossa sen tuhoja vuosi sitten todettiin; lajia ei ole otettu mukaan e.o.tilastoon) ja 12.4. *parthenias*.

Päiväperhosia kuten parina viime vuonna: *machaon* 3, *cardamines* st cp, *sinapis* st cp, *alexis* 4 ja monen vuoden tauon jälkeen *materna* 3 ja *malvae*. Kokonaan puuttuivat mm. *rapae*, *populi*, *c-album* ja *jurtina*.

Kiitäjät: *populi* 19, *tremulae* 12+2 larvae, *pinastri* 12, *ocellatus* 7, *elpenor* 3 ja *galii* 1 yks.

Kehreäjiä tavall. runsaammin: *bicuspis* 6, *furcula* 20, *crenata* 4+2 larvae, *carmelita* 3, *sieversii* 11, *timon* 3, *anachoreta* 7+6 larvae, *versicolora* 20, *rubi* 25, *selenitica* 1 larva (viimeksi v.-56), *pudibunda* 5. Tavallista harvalukuisempi oli *gnoma* (vain 17), kokonaan puuttui *salicis*.

Yökkösiä hiukan enemmän kuin tavallisesti: *triangulum* 4 (vas-ta v.-64 ES:lle uutena), *putris* (toinen yks. M:lta), *speciosa* 6, *celsia* cp, *helvola* cp, *furva* (toinen yks.M:lta), *strigilis* cp, *palustris* (viimeksi -57), *oculea* cp, *fluxa* cp, *pygmina* cpp, *pacta* 3, *microgamma* 1 (valolle), *fontis* (viimeksi -58). Tavallista harvalukuisempia *augur* 25, *icteritia* 5, *interrogationis* 10, kokonaan puuttui *umbratica*, *scabriuscula* ja *candidula* (oli cp-cpp vv. 1946-61, sen jälkeen yksitellen, viimeinen hav. v:lta 1963).

Mittareita tav.runsaammin (kuitenkin elok. lopulla lämpimistä ilmoista huolimatta yksilöluku vähäinen): *diversata* 10, *praeformata* st cp, *viretata* 2, *latefasciata* 2, *quadrifasciata* cp, *parallelolineata* cp, *hastata* (7.7. kolmisiipinen naaras, vasen takasiipi puuttui), *subhastata* 1 (viim.-58), *bifasciata* (toinen M:lta), *hydrata* cp, *Eupithecioita* paljon (27 lajia), mm. *pini* 1, *bilunulata* 4, *linariata* cp, *icterata* cp, *sinuosaria* st cp, *subumbrata* (viim.-52), *virgaureata* 6, *E.autumnaria* cpp (yli 100 koirasta, n.10 naarasta), *A.prunaria* (mm.2 ab. *corylaria*), *repandaria* st cp, *vespertaria* st cp, *notata* cp (8 yks. II gen.), *clathrata* cpp (joukossa 15.6. koiras, jolta vasen takasiipi puuttui), *loricaria* (kolmas yks. M:lta), *betularius* st cp, *glabraria*, *bistortata* cp (1 yks. II gen). Tavallista vähälukuisempia olivat *citrata* (vain n.250 yks. yhteensä, kun esim. v.-66 yhdessä ainoassa rysäpulloissa n.300) ja *sobrinata* ("vain" n. 250). Kokonaan puuttuivat mm. *obeliscata*, *albicillata* ja *B.punctinalis* (viim.hav.v:lta -56).

Arctiidae-Jugatae: *lubricipedum* cpp, *lurideola* ja *lutarella* st cp, *caja* 1, *villosella* 1 naaras, *coscus* 2, *statices* 1, *fuscineb.* cp ja *ganna* 5 yks.

Pikkuperhosista tavallista yleisempiä Cr. heringiellus 13, hamellus 45, D.mutatella 20 ja Cl.hartmanniana 50, muita mielenkiintoisia lajeja D.splendidella 2, E.diniana 2, A.hepatariella 2, X.epomidella 1, Br.lineolella 2, culella 9, Z.rufella 4, C.asperellum 2 ja horridellum 3. Kokonaisvaikutelma kesästä: hyvä noususuunta!

Majuri Ilkka Jalas selosti kesän keräilytuloksiaan mainiten, että hän oli keräillyt monella paikkakunnalla, joten tulosten lukumääräinen vertailu edellisiin vuosiin ei ollut mahdollista. Kevätpyynti Helsingissä n. 14.5-8.6. Tulos korkeintaan: keskinkertainen, ei mainittavia lajeja. Turun saaristo ja Ahvenanmaa 9-18.6. Paras laji Lithina chlorosata, jota tuli jokaisesta pitäjästä joskin lentoajan ollessa loppullaan, vain kuluneita yksittäiskappaleita. Ei muita mainittavia lajeja. Tulos keskimääräistä huonompi. Iitti (EH) 20-25.6, ei mitään mainittavaa lajia. Lapin matka 26.6-20.7. Mennessä Kuusamosta A.appensata. Utsjoelta E.medusa, C.chariclea, O.bore, Eiduna, S.quieta, Hyphor. lapponica. Nuorgamissa C.montanata lapponica yleinen. Norjasta jäämeren rannalta C.flavicinctata. Norjassa yleisimmät perhoset C.montanata lapponica ja P.fusca. Utsjoella perillä 2-10.7. Perhoset tulivat vasta loppuaikana, joten kesä oli myöhässä. Metsä-Lapista soilta C.abrasaria. Paluumatkalla kuusamosta s.frigidaria ja C.hastulata. Lapissa päiväperhoset lukuunottamatta Utsjokea lähes kateissa. Muitakin perhosia vähän. Sää oli hyvä vain muutamina päivinä koko neljän viikon aikana.

Loppukesän keräily Helsingistä (keskimäärin 10 valorysää joka yö). M.turca 7-10.7-67, L.pyropata (2yks.), L.griseola, M.virgata, C.fulvata, S.bilunaria g.II. Aikaisempaa runsaammin oli lajeja A.phragmitidis, A.ophiogramma, E.autumnaria. Aikaisempaa vähemmän M.oxalina (4), R.lucernea (0). A.dissolutaa runsaasti Tilkan kaislikosta. Syöttipyynti lähes tuloksetonta.

Virolahti 9-11.9. B.amica normaalia runsaampi, myös naaraita, A.atropos (valorysällä), P.confusa, C.pacta, P.anastomosis, A.sparganii, B.bistortata g.II.

Yhteenveto: Enemmän osan kesästä yksilölukumäärä normaalia vähäisempi tai korkeintaan normaali. "Hyviä lajeja" niukalti, vähemmän kuin monena aikaisempana kesänä. Syöttipyynti tuloksiltaan heikkoa. Vaeltajat lähes kateissa. (atropos 10.9, plagiata 5.9, P.regalis 1.8, P.gamma vain 4 yks. atalanta 0, cardui 0.)

Fil.lis. Kauri Mikkola esitti seuraavat kesän parhaat vuorokautiset lajiluvut Tammissaaren Gullöstä 6-8 rysällä ja usein lisäksi syöteillä: 15/6 37, 28/6 54, 9/7 94, 20/7 143, 27/7 132, 3/8 (klo 23 +20°!) 125, 11/8 77, 9/9 52. Paikkaan ja siihen nähden hän piti lukuja huomattavan alhaisina (ehkä viimeksimainittua lukuunottamatta). Mielenkiintoisia löytöjä: A.sincera 3/7, C.lactucae toukka, S.rubiginata 14/8, A.plagiata 5/9, E.egenaria 21/6-7/7 5yks. (joista 1 lennosta, leg. K. Keynäs), L.pallifrons 29/7 ja Pyralis regalis 31/7. (12.9 N.io Gullöstä).

Puheenjohtaja totesi heinäkuun alkupuolen yölämpötilojen olleen hyvin alhaisia, jopa 3-5°.

Syyskuun kokouksen tiedonannot ensi kiertokirjeessä.

Lokakuun kokous on keskiviikkona 11.10.1967 klo 19 Yliopiston Eläintieteen laitoksen isossa luentosalissa. Ohjelma: Dosentit Jouko Kaisila ja Walter Hackman: Selostus Lundissa elokuussa 1967 pidetystä 14 pohjoismaisesta hyönteistieteilijäin kongressista ja sen yhteydessä järjestetystä Oölannin retkestä. Tiedonantoja.

Sihteeri

Ainonkatu 4 C 38
Puh. 499 067
H:ki 10

Arvoisa seuramme jäsen.

Syyskuun kokouksen tiedonantoja:

Lääket.kand. Jaakko Karvonen totesi seuraavien lajien esiintyneen kuluneena kesänä tavallista lukuisampina: *C.bicuspis* 16-30.6. 5 yks (Vihti), lisäksi löytyi lajin toukkia n. 50 kpl; *A.sincera* 24.6-14.7 4 yks (Vihti), Juvalta lisäksi samaa lajia 10 yks., joista 7 yks. lennosta; *Ph.gnoma* oli erittäin yleinen ja *A.tragopoginis* melko runsas. *S.lunigeraa* tuli Vihdistä yhteensä 57 yks., parhaana iltana 23 yks. yhdestä rysästä. *P.duplarista* tuli 1 yks. 1-4.9. Helsingistä.

Lu.kand. Kalevi Keynäs oli kerännyt Tvärminnessä ja todennut *A.hypericin* esiintyneen tavallista runsaanpana (n. 15 yks. 28.5. - 31.7.). Muita mielenkiintoisia löytöjä olivat *A.anceps* 20.6. syötillä (löytynyt aikaisemmin Täcktomista, M.v.Schantz), *T.ludifica* 23.6. (aikaisemmin myös Tvärminnestä, A.Nordman), *D.artesiaria* 20.7. (Nordman löytänyt sen Tvärminnestä 1940-luvulla), *A.plagiata* 2 yks. 5.9., *Pyralis regalista* 2 yks. 29. ja 30.7., sekä *Choreuthis bjerkanrella* 3.8. Kand. Keynäs tiedusteli, onko *A.hypericilla* mahdollisesti toinen sukupolvi, koska heinäkuussa oli selvä tauko perhosen esiintymisessä. Majuri Ilkka Jalas vastasi saaneensa lajia jopa elokuun lopulla, mutta vähemmän keskikesällä.

Fil.lis. Kauri Mikkola ilmoitti saaneensa Uudellemaalle uutena lajina *Abr. asclepiadixen* 25.7. ja 30.7. Gullöstä.

Majuri Ilkka Jalas ilmoitti pankinjoht. Leif Ekholmin saaneen *Brotolomia meticulosan* Paraisilta 7.7.1967.

Opisk. Seppo Muurimaa ilmoitti löytäneensä maalle uuden mittariperhosen *Erannis marginaria* F. 14.4.1967 Korppoon Ävensorista. Lajin toukka elää useilla eri lehtipuilla. Ruotsissa *E.marginaria* on levinnyt Upplantiin saakka. Samalla hän ilmoitti *M.regelarian* 14.4.1967 Korppoosta (uusi Varsinais-Suomelle). *D.artesiariaa* löytyi 58 yks. 29.7. Paattisilta (V)(leg. S.Muurimaa & E.Linnaluoto).

Ekonomi Kauko Helomaa ilmoitti seuraavat löydöt: *D.pudibunda* 22.6. Laajasalosta, *C.argentea* 14.7. Haminasta, *Rh.simulans* 14.7. ja 18.7. H:gin Pukinmäestä ja 22.7. H:gin pit. Tammistosta, *A.perflua* 4.8. ja 11.8. Tammistosta, *N.xanthomelas* 5.8. Tammistossa (näköhavainto), *V.atalanta* 19.8. Pukinmäestä, *C.pennaria* naarasyks. 9.9. Tammistosta ja *A.segetum* 20.7. Tammistosta.

Ekonomi Arno Kullberg esitti 4.7.1967 Riihimäen Hirvijärveltä valorysästä saamansa gynandromorfin *L.populin* ja samalta paikalta 13-14.5.1967 saamansa *B.stratarius*-koiraan. Edelleen hän näytti kaksivärisen *P.amandus*-naaraan Riihimäeltä 1.8., sekä 17.6.1960 (jälkimmäinen yliopp. P.Kullberg).

Puheenjohtaja prof. Esko Suomalainen totesi tämän muodon olevan Ahvenanmaalla yleisemmän kuin muualla Suomessa, mutta esim. Porvoon pit. Åminsbystä hän oli löytänyt ainoastaan 2 tällaista yks. Prof. Suomalainen oli suunnitellut kyselyä tämän naarasmuodon esiintymisestä Suomessa. Dos.Jouko Kaisila oli saanut Lammilta 2 yks. kaksiväristä *amandus*-naarasta. Sitä on tavattu myös ainakin Ruotsissa ja Unkarissa. Lehtori Osmo Peltonen oli saanut muotoa Ahvenanmaalta, mutta ei koskaan Mäntyharjulta. Mainospääll. Armas Järvelä oli saanut kaksivärisen *L. amanduksen* H:gin Viikistä 5.8.1962. Lisäksi ilmoitettiin Järvenpäästä 2 yks. (*A.V.V.* Mikkola).

Dos. Jouko Kaisila näytti Hyvinkäältä 12.9.1967 kaupungintalon seinältä löytyneen *A.atropos*-yksilön (leg. tri J.Haavisto). Lisäksi hän

oli todennut heinäkuun lopulla *S.loricarian* massaesiintymän Myrskylässä, jolloin lajia tuli kahtena iltana yli 70 yks.

Muita *A.atropos* löytöjä ilmoittivat yliopp. Martti Attila Lohjalta 12.9.1967 bensiiniaseman seinältä (leg.Risto Valen), lääket.kand. Antti Aalto Lohjan Nummelasta 7.9. (leg.Sohlberg) ja majuri Ilkka Jalas Virolahdelta 10.9.(valoryssä), Sanomalehden tiedon mukaan (Hbl 14.9.) oli laji saatu Tenalan Olsbölestä 11.9. (leg.P.Björklöf).

Lääket.kand.Antti Aalto ilmoitti saaneensa Juvalta *S.loricariaa* noin 60 yks.

Rehtori A.V.V.Mikkola näytti lääket.lis. Anssi Mikkolan Haminasta 500 Watin sekavalolampulla 8.9.1967 saaman yökkösen *Nonagria nexa* Hb. Lajin levinneisyys on tietävästi varsin rajoitettu, keskittynyt Itämeren ja Pohjanmeren välittömään läheisyyteen, joten lajia on voitu odottaa maastamme. Esiintymisessään se on kuitenkin melko oikullinen, joten sitä kaikkialla pidetään melkoisena harvinaisuutena. Sekä Spuler että Staudenger ilmoittavat levinneisyysalueeksi Ruotsin, nimenomaan Skånen, Pohjois-Saksan, Saksin ja Pohjois-Ranskan. Nordström mainitsee, ettei lajia ole tavattu sitten Wallengrenin aikojen, siis n. 120 vuoteen. Hoffmeyer ilmoittaa sen Tanskasta 1913, pitää Tanskaa sen pohjoisrajana ja epäilee Ruotsin löydön varmuutta. Bergmann ei mainitse lajia Keski-Saksan faunaa käsittelevässä teoksessaan lainkaan. Lentoajaksi esitetään kirjallisuudessa pääasiassa elokuu mutta myös syyskuu, nyt saatu yksilö talletettiin siis 8.9. Tri Urbahn on saanut sen 28.9. Pohjois-Saksasta. Toukan ravintokasveina mainitaan *Glyceria* ja *Carex riparia*.

Lääket.kand. Antti Aalto esitti värikuvia kaamasesta löytämästään *Arctidi-toukasta*. Kysymyksessä oli ilmeisesti *Arctia cajan* toukka.

Lu.kand. Jorma Lilja ilmoitti seuraavat mielenkiintoiset löydöt: *P.elpenor* 9.9. Suomenlinnasta, *P.testacea* 6 yks. 5.8.-21.8. Suomenlinnasta, *P.umbra* 20.7. Tuusulasta, *C.adultera* 25.-26.8. 2 naaras-yks. Suomenlinnasta, *Pl.confusa* 24.-26.8. 3 yks. Suomenlinnasta, *C.fulvata* 25.7. - 4.8. 5 yks. (uusi Helsingille) ja *B.bistortata* 8.9. Tammistosta. *A.ophiogramma* ja *A.trigemina* olivat tänä vuonna tavallista yleisempiä Suomenlinnassa.

Puheenjohtaja ilmoitti joht. E.A.Hellmannin puolesta tämän löytäneen D.blomerin 26.6.1967 Iittalasta. Yksilö on toinen Suomesta löydetty. Vanajaveden rannoilla on vanhoja jalavaesiintymiä.

Yliopp. Pekka Lankinen ilmoitti *L.exigua*-löydön Lahdesta 14.8. 1967. Ekonomi Kauko Helomaa oli löytänyt 3-siipisen *L.clavarian*. Lääket.lis. Erkki Laasonen ilmoitti löytäneensä Kirkkonummelta 9.9.1967 *B.amican*.

Herra Leo Sippola oli saanut Kangasalalta 26.6.-10.7. noin 100 yks. *L.viciaeta*, lääket.kand. Antti Aalto 3 yks. Pälkäneen Syrjäkankaalta, fil.lis. Kauri Mikkola 22.7. Gullöstä ja yliopp. Pirkka Utrio Lammilta 12.8.

Lokakuun kokouksessa 11.10.1967 oli läsnä 78 jäsentä. Uusiksi jäseniksi hyväksyttiin prof. Viljo Kujala, tekn.opisk. Sakari Kerppola, abit. Guy Söderman, abit. Harry Zilliacus, fil.lis. Raimo Olander, yliopp. Vesa Varis, valtiot.yo. Aaro Petramaa, teini Markus Färkkilä, teini Pertti Panula, hammaslääk. Kalevi Mäntylä, merkantti Ilkka Seuranen, arkkitehti Seppo Kontiokari, neiti Maire Pokkinen ja abit. Lauri Karppinen. Uudeksi jäseneksi ehdotettiin nosturinhoitaja Lauri Rönkkö.

Seuran neulatilauksella on tarkoitus suorittaa marraskuun lopussa, joten kaikkien jäsenten on syytä ensi tilassa lähettää tarkka luettelo haluamistaan neuloista. Tilauksella tehdään samasta liikkeestä kuin viimeksi, joten laatu tulee ilmeisesti nytkin olemaan hyvä. Koska neulatilauksia ei tehdä joka vuosi, on syytä tilata vähintään kahden vuoden tarvetta vastaava määrä. Neulojen hinta ei ole vielä tiedossa, mutta ne ovat devalvaation johdosta kalliimpia kuin viimeksi. Seura voi joka tapauksessa toimittaa jäsenilleen neuloja huomattavasti alle liikkeissä olevien hintojen. Tilaukset voidaan jättää ensi kokouksessa sihteerille, tai kirjoitella osoitteella: Aionkatu 4 C 38, H:ki 10.

Seuran yhteinen perhoskaappitilaus on myös vireillä ja on ilmeistä, että yhteistilauksena voimme saada 20 laatikkoa sisältäviä kaap-

peja (standardimallia, kaikki samalla pintakäsittelyllä) suhteellisen halvalla. Myös nämä tilaukset olisi syytä alustavasti tehdä jo nyt, jotta saadaan selville, kuinka suureksi tilaus muodostuu. Suurempana sarjana tilattuina kaapit tulevat halvemmiksi. Myös levityslautojen saantimahdollisuuksia on tiedusteltu. Niistä ilmoitetaan mahd. jo ensi kiertokirjeessä.

Vanhoja kiertokirjevuosikertoja on saatavissa sihteeriltä á 3:- vsk. Vanhemmista puuttuu muutamia kiertokirjeitä, mutta halukkaat voivat ottaa valojäljennöksiä seuran arkistokappaleesta.

Dos. Jouko Kaisila kertoi Lundissa 1.-3.8.1967 pidetystä 14. pohjoismaisesta entomologikongressista. Kongressissa oli 4 symposiota (taksonomian merkitys ekologialle, leviämisekologia, hyönteismyrkyt, hyönteiset ja mikroilmasto), 2 sektiota (perhoset, kovakuoriaiset) sekä yleisiä esitelmää. Perhosia käsitteli mm. tanskal. N.Wolff, joka vertaili Grönlannin, Islannin ja Färsaarten perhoslajistoja. Niille oli ominaista kulttuurien tuomien ja vaeltajalajien suuri määrä. Vaeltajia oli kaikilla kolmella saarella noin 20%, kun taas Skandinaviassa on niiden osuus lajistosta vain vähän yli 2%. Kiintoisa oli myös prof. C.H.Lindrothin esitelmä Surtsey (Islannin vesille syntynyt uusi saari) eläimistöä. Saarella on tavattu tähän mennessä 27 maaniveljalkaista, joista 23 hyönteistä. Vain saarelta tavatut 3 perhoslajia (Agr. ypsilon, Pl. gamma, Pl. maculipennis) ovat saapuneet aktiivisesti, muut ajautuneet veden tai tuulen mukana tai kulkeutuneet muiden eläinten tai ihmisen matkassa. Muita lepidopterologiaa esitelmää pidettiin perhosten suosien evoluutiosta (N.P. Kristeren), pikkuperhosten preparoinnista (I. Svensson), lasisiipisten kasvatamisesta (P. Björn) sekä perhosten leviämisestä pohjoiseen Suomessa (H. Krogerus). - Seuraava kongressi pidetään Helsingissä v. 1970, isäntänä Suomen Hyönteistieteellinen Seura.

Dos. Walter Hackman esitti joukon kauniita värikuvia entomologikongressin retkeltä Öölantiin.

Lu.kand. Kalevi Keynäs ilmoitti maalle uuden yökkösen Heliothis armigera Hb. (H. obsoleta F.). 1 koiras-yks. lenteli rysän ympärillä 27.9.1967 Tvärminnen eläintiet. asemalla. Laji on subtropiikissa ympäri maapallon levinnyt ja tunnettu vaeltaja, jota on osattu odottaa Suomestakin. Löytöiltä vallitsikin etelärannikolla voimakas ja lämmin kaakkoinen ilmavirtaus. Lajia on saatu pohjoismaista tietyvästi aikaisemmin vain Tanskasta vuosina 1877 ja 1906. Tri Kaisilan luovuttamien tietojen mukaan Suomenlahden eteläpuolelta lajia on saatu seuraavasti: Riika 1848, Narva Merekylä 1881, Pietarhovi 1800-luv., Leningrad Udelnaja 1901 2 naarasta, Viro Kiviöli 1938 3 yks., Viro Loksa 1938 3 yks. Tuntomerkeistä katso kiertokirje No 8/65. Lisäksi kand. Keynäs ilmoitti Tvärminnestä saamansa Euchromius ocelluksen (14.9.1967).

Majuri Ilkka Jalas ilmoitti joht. Leo Döllin puolesta tämän löytäneen Lemlandista 2 yks. Cirrhia aurago 1.10.1967. Aikaisempi löytö (I. Jalas) oli 3.10.1965. Ilmeisesti lajista on Ahvenanmaalla pieni kanta, mutta myöhäisen lentoajan vuoksi sitä ei ole useammin tavattu.

Tait. Juho Alvas esitti 9.9.1967 Porvoon pit. Vekkoskelta saamansa Nycteola asiatica. Laji on Porvoon pitäjälle uusi. Lisäksi hän esitti seuraavat mielenkiintoiset löydöt: Plusia chrysis 7.10., Plusia confusa 9.9., 23.9. ja 7.10. (2 yks.), Polychrysis moneta 3.10. 2 yks. ja 13.10. 1 yks. (2 sukupolvi?), Cosymbia albipunctata 9.9. ja Opisthograptis luteolata 3.10.

Toisista sukupolvista mainittakoon Maj. Jalaksen Virolahdelta löytämä S. bilunaria, joka ei kooltaan eikä väritykseltään poikkea kevät-yksilöistä (n.s. täydellinen nahanluontikierros).

Lääket.kand. Magnus Landtman oli löytänyt 10.-15.9.1966 P. monetan kotelon, josta aikuinen kuoriutui seuraavana päivänä. Lisäksi tänä vuonna oli löytynyt monetan täysikasvuisia toukkia elokuun lopulla ja syyskuun alussa. Tämä viittaa siihen, että P. monetalla on toinen sukupolvi mahdollinen suotuisissa olosuhteissa.

Ekonomi Kauko Helomaa oli löytänyt seuraavista perhosista toisen sukupolven: Acasis viretata 4.9.1967 U:Tammisto, Eustroma reticulata

23.9. U: Santahamina ja Xanthorhoë biriviata 5.8. U: Tammisto. Myöhäinen havainto on *H. proboscidalis* 6.10. U: Tammisto ja harvinainen aberratio *Bombycia viminaliksesta* 4.8. U: Pukimäki. Lisäksi hän oli löytänyt Pyrausta palustraliksen 14.7.1967 EK: Haminan Kirkkojärven rannalta. Lajin aikaisemmat löydöt Täcktom (V. Nyström) ja Hamina (E. Räsänen).

Tri Harry Krogerus ilmoitti seuraavat toisen sukupolven löydöt Lohjalta: *A. viretata*, *C. pusaria* ja *L. marginata*. Yliopp. Pirkka Utrio oli saanut Lammilla *X. biriviatan* toisen sukupolven yksilöitä. Lääket. kand. Antti Aalto oli samoin löytänyt Pälkäneeltä toisen sukupolven *X. biriviatasta* ja *E. reticulatasta*.

Lu. kand. Raimo Saarenoksa esitti maalle uuden pikkuperhosen *Nothris lemniscella* Zell., jonka hän oli saanut valolta Laajasalon kaislikosta 12.8.1966. Lähin löytöpaikka lienee Öölanti. Ravintokasviksi mainitaan *Globularia*, jota ei kasva Suomessa. Lisäksi hän esitti tavallista tummempia yksilöitä lajeista *Cosmia trapezina* ja *Dysstroma truncata*.

Lu. kand. Antti Pekkarinen näytti viime kesänä heinäkuun alussa Tohmajärveltä läheltä Luosojokea löytämänsä lajin *Cl. thore*. Laji oli esiintynyt runsaana useassa paikassa ainakin kolmen kilometrin säteellä. Biotooppi oli pääasiassa lehtokorpea (*Picea*, *Alnus incana*, *Filipendula ulmaria*, *Geum rivale*, *Crepis paludosa*, *Viola riviniana* ym.). Perhonen istuskeli mielellään kurjenpolven ja keltaisen kukilla. Osa yksilöistä oli ilmeisesti jo jonkin aikaa lentäneitä, mutta myös aivan tuoreita löytyi. Löytöpaikalla lenteli samaan aikaan mm. *C. palaeno*, *E. ligea*, *Cl. selene*, *P. palaemon*. Aikaisin Hyönteismuseon kokoelmista löytynyt lentopäivämäärä on 19.6. Toukan ravintokasviksi mainitaan Keski-Euroopassa *Viola biflora*. Ex ovo-kasvatuksessa toukka söi useita orvokkilajeja. Munat munittiin enimmäkseen orvokin lehtien alapinnoille. Toukka on pienenä vaaleanruskea, myöhemmin tummakarvainen ja selässä on kolme paria vaaleita täpliä. Toukka talvehtii ilmeisesti kolmantena toukkavaiheena.

Fennoskandian pohjoisosissa esiintyvä ssp. *scandinavica* Rygge eroaa keskieuropalaisesta nimimuodosta vähempialaisen tumman kirjaillon ja hieman himmeämpien takasiipien alapinnan suhteen. Kooltaan tämä alalaji on myös hieman nimimuotoa pienempi. Vallen selittämä f. *carelius* on lähes nimimuodon kaltainen. Lajin yleislevinneisyys Euroopassa ja ssp. *scandinavican* selvästi nimimuodosta poikkeava ulkonäkö viittaisi pohjoisen muodon mahdollisesti olevan jääkaudisesta reliktipopulaatiosta lähtöisin.

Tri Robert v Bonsdorff totesi olevan ilahduttavaa, että tämä luovutetusta Karjalasta tunnettu laji on löytynyt jälleen Suomesta. Löytöpaikka on ainoa, missä kasvaa *Thalictrumia*, mikä viittaa siihen, että rehevä Laatokan-alue jatkuu täällä Suomen puolelle. Hän esitti epäilynsä käytetyn nomenklatuurin oikeutuksesta, koska tämä muoto muistuttaa suuresti nimimuotoa.

Metsänhoitaja Thomas Clayhills ilmoitti, että Porvoon luonnontiet. museon lahjoitetussa kansakoulunop. Saramon kokoelmassa on Suistamosta toistakymmentä yks. tätä lajia. Dos. Jouko Kaisila oli saanut 1930-luvulla Kiteen alueelta *thore careliusta*, mutta ei Ruskealasta, missä sitä aikaisemmin oli löydetty. Lajia on löydetty Korpiselältä ja Kirjavalahdesta ukonhattulaaksosta jokunen yks.; muutama vuosi tämän löydön jälkeen sitä esiintyi Kirjavalahdessa kaikkialla.

Prof. Olavi Sotavalta totesi lajilla olevan vuosittaisia kannanvaihteluja; samoin esim. *M. dictynna* esiintyy rajoitetulla biotoopilla joka vuosi, mutta jonain vuonna muuallakin.

Loput tiedonannot ensi kiertokirjeessä.

Marraskuun kokous on keskiviikkona 8.11.1967 klo 19 Yliopiston Eläintieteen laitoksen isossa luentosalissa. Ohjelma: Ylioppilaat Pirkka Utrio ja Juhani Terhivuo: Kuvia ja selostus stipendimatkasta Sodankylän Koitilaiskairan tulevalle luonnonsuojelualueelle. Fil. lis. Kauri Mikkola: Maalle uusi yökköslaji *Hydroecia ultima* Holst. Tiedonantoja.

Helsingin Hyönteisvaihtoyhdistyksen vuosikokous pidetään sunnuntaina 12.11.1967 klo 11 Apollon yhteiskoulussa Apollonk.11. Vuosikokouksen jälkeen vaihtotilaisuus, joka alkaa klo 12. Runsasta osanottoa toivotaan.

Sihteeri

Helsinki, marraskuun 30 pnä 1967

N:o 9/67

Ainonkatu 4 C 38
Puh. 499 067

Arvoisa seuramme jäsen.

Lokakuun kokouksen tiedonannoissa rakennusmest. Erkki Peltonen esitti lehtileikkeleen Keski-suomalaisesta, jonka mukaan Jyväskylässä löydettiin *A. atropos* 7.9.67 kadulta (leg. metallimies K.Palomäki). Muita *atropos* löytöjä: 12.9.67 Haapavesi (leg. koulul. E.Pitkälä), Seinäjoki 26.9.67 (leg.K.Kiviranta). Lu.kand. Raimo Saarenoksa ilmoitti *H.convolvulin* saadun Heinolasta elo-syyskuun vaihteessa. Prof. O.Sotavalta ilmoitti Väälästä saadun *atropos*-yksilön. Muita *atropos*-löytöjä: Oulu (Kontuniemi), Tampere, kuollut yks. 30.9.67, Kuopio 9.9.67 (ilm.A.Pekkarinen), Haapajärvi (I.Jalas). Farmaseutti Kaj Savonius ilmoitti *L.pyropatan* 11.8.67 Helsingin pit. Vantaalta.

Majuri Ilkka Jalas selosti lopuksi Helsingin Hyönteisvaihtoyhdistyksen toimintaa ja vaihtoperusteita.

Marraskuun kokouksessa 8.11.1967 oli läsnä 70 jäsentä. Uudeksi jäseneksi hyväksyttiin nosturinhoitaja Lauri Rönkkö. Uusiksi jäseniksi ehdotettiin teini Juhani Lindfors, fil.maist. Seppo Roivainen, biol.yo. Juhana Valste ja biol.yo. Ismo Ulmanen. Seuran kautta tilattavien perhoskaappien hinta on 317:- ja tilattaessa on ilmoitettava, minkä värisenä kaappin haluaa, sekä saranan sijainti edestä katsottuna. Viimeisten kaappitilausten on oltava perillä sihteerillä viimeistään joulukuun kokouksessa. Neulatilaukset on myös viimeistään tehtävä samassa kokouksessa. Seuralla on vielä pieni määrä sekavalolamppuja vanhaan hintaan. Kokouksessa esitettiin luettelo perhoskirjoista, jotka rouva Hjördis Lingonbladilla on myytävänä. Seuran puolesta yritetään saada yhteistilauksena Skat Hoffmeyerin teosta "De Danske maalere" (2.pain.) alennuksella ja alustavia tilauksia tuli kokouksessa 12 kpl. Rahastonhoitajalta leht. Osmo Peltoselta on saatavana pieni määrä fil.lis. Kauri Mikkolan perhosten vaelluksia käsittelevän julkaisun eripainoksia hintaan 1:-.

Illan esitelmän pitivät ylioppilaat Juhani Terhivuo ja Pirkka Utrio Sodankylän Koitilaiskairan (KemL) perhosfaunasta. Tutkimusalue sijaitsee Koitilaistunturin lounaispuolella ja alueen korkeus merenpinnasta on n. 200 - 250 m, Koitilaisen korkein kohta on 406 m. Perhosten keräilyä suoritettiin ajalla 23.6. - 15.7.1967, yht. 23 vrk. Aikaisempia havaintoja oli käytettävissä J.Terhivuo vuosina 1962 - 1964 tekemiä muutamia yksittäishavaintoja. Tavallista haavipyyntiä harjoitettiin 6 - 8 tuntia vuorokaudessa ja pyrittiin tutkimaan kunkin leiripaikan ympäristön biotoopit sekä päivällä että yöllä. Lisäksi pyydystettiin kahtenatoista yönä (syöttejä 40-100 kpl.), mutta saalis jäi perhosten osalta varsin niukaksi. Vaikka keräilyä suoritettiin tehokkaasti ja sää oli varsin suotuisa (päivistä oli 48% aurinkoisia ja lämpimiä (yli 15°), öistä 52% pilvisiä ja lämpimiä (yli 10°)), niin alueella vallitsi miltei täydellinen perhoskato. Löydettyjen perhosten luetteloon sisältyi 42 lajia suurperhosia ja 55 lajia pikkuperhosia. Lajeista mainittakoon seuraavat: *A. sincera* 5 yks., *E.nanata* 2 yks., *F.norvegica*, *Chilo phragmitellus* (pohjoisin löytö), *Phalonia deutschiana* 8 yks., *Apotomis sauciana* 2 yks., *Argyroploce hyperboreana* 3 yks. ja *Bryotropha galbanella* ilmatariella.

Esitelmöitsijät näyttivät lisäksi tutkimusalueelta valokuvaamiin väridioja.

Keskustelussa todettiin viime kesän olleen pohjoisessa erikoisen huonon perhostutkimuksen kannalta ja sama seikka ilmeni myös esitelmöitsijöiden retken aikana saadun materiaalin niukkuudesta.

Fil.lis. Kauri Mikkola: *Hydroecia ultima*, kts kiertokirjeen liite!

Keskustelussa todettiin, että v. 1965 talletetusta suuresta materiaalista huolimatta ei H. ultima ole löytynyt enempää, joten se on ilmeisesti hyvin harvinainen.

Lääket.lis. V.J.Karvonen esitti seuraavat tekn.yliopp. Kalervo Nurmen löytämät perhoset: 1) Euphyia polygrammata Bkh. 1 koirasyksilö valolta Helsingin Oulunkylästä (U) 8.9.1967. Laji on Suomelle uusi ja tunnetaan naapurimaistamme Ruotsista Taalainmaalle asti ja Tanskasta, mutta sitä ei ole vielä tavattu Virossa eikä Norjasta. Manfred Kochin teoksessa "Wir bestimmen Schmetterlinge" (1961) sen mainitaan esiintyvän Saksassa kolmena sukupolvena, nimittäin huhtikuun lopulta kesäkuun alkuun, kesäkuun lopulta heinäkuun loppuun ja elokuun puolivälistä syyskuun puoliväliin. Toukan ravintokasvina mainitaan meillä yleiset Galium (matara)-lajit mollugo, palustre ja verum ja kotelon sanotaan talvehtivan.

2) Sedina büttneri Hering. 1 koirasyksilö valolta Oulunkylästä (U) 6.9.1967. Tämän lajin ilmoitti Ilkka Jalas v. 1963 Suomelle uutena Helsingin Harakan saaresta valolla pyydystämänsä naarasyks. perusteella. Muita löytöjä ei maastamme tunneta.

Fil.lis.Kauri Mikkola totesi lajin muistuttavan paljon O.lignataa eikä lentoaikakaan ole aina erottamassa lajeja, mitä todistavat O.lignatan seuraavat ottopäivämäärät: 4.9.1967 Gullö (Kauri Mikkola) ja 9.9.67 Virolahti (Leo Dölle).

Fil.maist. Osmo Heikinheimo oli syyskuun 19 pnä 1967 todennut kahdessa kaupapuutarhassa Varkaudessa (PS) ja yhdessä puutarhassa Leppävirroilla (PS) krysanteemiviljelyksissä kasvihuoneissa Spodoptera littoralis (Boisd.)-yökkösen toukkien vioituksia. Viljelijät kertoivat poimineensa niistä tämän lajin toukkia. Varkaudessa poimittiin hänen kehoituksestaan eräässä krysanteemihuoneessa n. 5 vrk:n aikana kaikki havaitut toukat, joita kertyi yhteensä yli 700. Toukat ovat kulkeutuneet Suomeen joko suoraan muna-asteella pistokkaiden mukana Kanarian saarilta kahtakin eri välitystietä tai viimeksi kuvatussa tapauksessa Mäntyharjulta (ES) jälleenmyyjän kasvihuoneista.

Tait. Juho Alvas esitti Porvoon pit. Vekkoskelta valolta saamansa toisen yksilön Nycteola asiatica, saatu 10.9.1967.

Ekonomi Kauko Helomaa esitti 5.8.1967 Pukimäeltä saamansa erikoislaatuisen tumman P. bifasciatan.

Dos. Jouko Kaisila näytti v.1967 ilmestyneen teoksen "Die Grossschmetterlinge Estlands", jonka on kirjoittanut Erik Thomson. Teos on ajan tasalla oleva esitys Viron suurperhosfaunasta ja siitä löytyy paljon tietoja, joita on vaikea löytää muista hakuteoksista.

Majuri Ilkka Jalas ilmoitti eräitä kiintoisia perhoslöytöjä: L. tremulae 1.5. - 26.6.1967 9 yks. Mikkelistä (Esa Salmi), A.atropos Mikkelin Koutakylä 26.9.1967. Lääket.kand. Antti Aalto oli saanut 28.8.1960 Juvalta D.abietiksen ja fil.lis. Kauri Mikkola samoin Gullöstä 3.8. 1 kuluun ja 10.9.67 vastakuoriutuneen yks. Havaintoja D.abietiksen 2. sukupolvesta ilmoitti yliopp. Kari Ahti: 5.9.1966 ja 14.9.67 Lohjalta (vastakuoriutunut yks.), toukkakasvatuksesta kuoriutui 10.9.67 (K. Ahti & K. Nurmi). Lohjalla oli myös Aglia tau tavallista runsaampi 28.5. - 16.6.67, samoin Mikkelin lentokentällä (Arto Lahti).

Lääket.kand. Antti Aalto näytti nyky-Suomelle uuden pikkuperhosen Phtorimaea hübneri Hw., jota hän oli saanut 2 yks. 16.8.1967 Helsingin pitäjän Tammistosta. Lajia on aikaisemmin löydetty Käkisalimesta vuonna 1875 (Nolcken) ja sittemmin on mm. tri V.J.Karvonen löytänyt sen Terijoelta vuossina 1930-33 heinäkuussa. Laji eroaa P.maculeasta siten, että siiven tyven musta juova ei jatku siiven poikki, huulirihmojen kärkinivel on musta ja kärjestään vaalea; maculealla se on vaalea koko pituudeltaan.

Joulukuun kokous on keskiviikkona 13.12.1967 klo 19 Yliopiston Eläintieteen laitoksen isossa luentosalissa. Ohjelma: Prof. Esko Suomalainen: Perhosten kromosomaalisesta lajinkehityksestä.

Kokouksen jälkeen on seuran perinteellinen pikkujoulujuhla ravintola Oltermännin Killassa. Illallinen, johon kuuluvat alkupalat, lämminruoka ja jälkiruoka, maksaa 15:-. Ohjelmaa.

Sihteeri

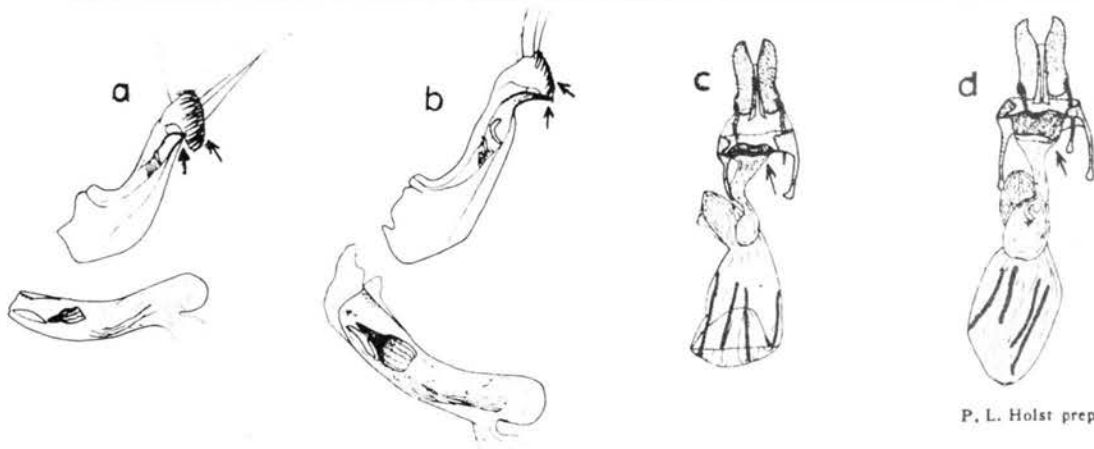
FL Kauri Mikkola esitti maalle uuden yökköslajin Hydroecia ultima Holst, jonka tanskalainen PREBEN L. HOLST selitti v. 1965 (Entomologiske Meddelelser 34, ss.54-60) Tanskasta ja Ruotsista saatujen 40 yksilön perusteella. Urbahn totesi jo silloin pari yksilöä Saksasta. Ruotsista lajia on saatu vain Skånesta, mutta vv. -65 -66 ei ole tiedossa yhtään yksilöä (SVENSSON 1967, Opusc.Ent. 32, ss 236-238). Laji muistuttaa *H. micacea*. Etusiivet ovat keskimäärin kapeammat, ulompi poikkiviiru, jonka etuosassa ei näy samanlaista syväntä kuin *H. micacean* juovassa, on vinonmassassa asennossa ja sisemmässä on syvä kulmamainen uloke. Keskisarekkeen takaosa on yleensä lähes tasaleveä. Laji on yksivärisen oliivinruskea, kuten *H. micacean*kin voi olla, mutta ulko- ja sisäsarekkeissa näkyy tavallisesti selvä violetti vivahdus. Kirjaukset ovat hienot ja suonet näkyvät selvästi. Takasiivet ovat vaaleat ja keskipistettä ei näy (*H. nordstroemi*!), poikkiviiru on suurempi ja ulompana kuin *H. micacean*.

H. ultimian koiraan (a) cuculluksen asento koko valvaan nähden on vino, sen reunassa on toistakymmentä (*H. micacealla* harvoin edes 10) hyvin karkeaa sukasta, klasperi on lyhyt. Naaraan (c) antrum-levy on kapea, *H. micacean* (d) leveä.

Meiltä on todettu seuraavat yksilöt: U, Tvärminneby 22 ja 23/8 1965 (K. Mikkola leg., kuvassa vasemmalla.); U, Helsinki, Laajasalo 27/8 1965 (R. Saarenoksa leg., kesk.ylh.); U, Espoo, Siikajärvi 28/8 1965 (V. Karvonen leg.). Kokouksen jälkeen todettiin tähän asti vanhin yksilö: V, Hiittinen, Örö 20/8 1964 (A. Kullberg leg., kesk.alh., oikealla kaksi *H. micacea*). Kaikki viisi yksilöä ovat naaraita. Kaikki ovat vaelluskausilta. Yllättäen vaikuttaa siltä kuin tällä lajilla olisi vaellustaipumuksia. Tähän asti läpikäyty *H. micacea*-aineisto käsittänee pari tuhatta yksilöä. Tvärminnebyn yksilöiden määrittämisen ovat genitaaleista varmentaneet tohtorit Krogerus ja Kaisila, jotka ovat lajia jo aikaisemmin etsineet. Se on kuitenkin verrattain helposti tunnettavissa pelkän ulkonäön perusteella. Koira ei liene niin yksivärinen kuin naaras. Lajin kehitysteet ja biologia ovat tuntemattomat.

Foto: P. Vesterinen

P. L. Holst prep. & del.

SUOMEN PERHOSTUTKIJAIN SEURA
LEPIDOPTEROLOGISKA SÄLLSKAPET I FINLAND

Helsinki - Helsingfors

Ainonkatu 4 C 38
Puh. 499 067

Helsinki, tammikuun 3 pnä 1968

N:o 10/67

Arvoisa seuramme jäsen.

Joulukuun kokouksessa 13.12.1967 oli läsnä 52 jäsentä. Jäseniksi hyväksyttiin teini Juhani Lindfors, fil.maist. Seppo Roivainen, biol.yo. Juha Valste ja biol.yo. Ismo Ulmanen. Uusiksi jäseniksi ehdotettiin teini Erkki Lampimäki, biol.yo. Jorma Sorjonen ja teini Jorma Kyrki. Sihteerini ilmoitti, että seura on suunnitellut kevätpuolella uusille jäsenilleen lyhyttä kurssia, jossa käytäisiin lävitse tärkeimmät perhoskeräilyä, preparointia, määrittystä ja kokoelmien järjestämistä koskevat seikat. Keräilykauden alkaessa keväällä on tarkoitus lisäksi järjestää pari retkeä, joilla neuvottaisiin erilaisia keräilymenetelmiä.

Prof. Esko Suomalainen piti esitelmän perhosten kromosomaalisesta evoluutiosta, jota hän on tutkinut eri perhosheimoista suorittamissaan kromosomitutkimuksissa. Se että perhosilla ja vesiperhosilla on monia yhteisiä kromosomaalisia erikoisuuksia (naaraspuolinen heterogameta, oogeneesiassa tavattava eliminaatiokromatiini, kiasmojen puuttuminen oogeneesiassa, holokineettiset kromosomit, apyreeniset siittiöt ja suunnilleen sama yleisin kromosomiluku), osoittavat, että näiden yhtäläisyyksien täytyy olla peräisin ajalta, jolloin perhoset ja vesiperhoset eivät vielä olleet eronneet omiksi ryhmikseen. Ne ovat siten ainakin 70 milj. vuotta vanhoja, mikä osoittaa perhoskromosomiston suurta stabilisuutta. Samaa osoittaa myös se, että primitiivisimpien perhosten (*Micropteryx*, *Hepialus*, *Incurvaria*) kromosomistot eivät paljoakaan poikkea kehittyneimpien perhosten kromosomistoista. Suoritetut fotometriset mittaukset olivat osoittaneet, että sellaisissa tapauksissa, joissa läheisillä perhoslajeilla on hyvin erilainen kromosomiluku, kromosomistojen DNA-määrä on kuitenkin jokseenkin sama. Kromosomilukujen usein suurikin erilaisuus ei siten johdu polyploidiaasta, vaan kromosomien rakenteellisista muutoksista. Tällöin tulevat kysymykseen mm. kromosomien "paloittumiset" ja "yhteenliittymiset". Ne ovat mahdollisia, koska sukkularihman kiinnityskohta (sentromeeri) ei perhoskromosomeissa ole paikallisesti rajoittunut vaan on ns. diffuusinen. Sitä että perhoskromosomit todella voivat pilkkoutua, osoittavat esitelmöitsijän eräiden pikkuperhosten oogeneesista löytämät trivalentit, joissa toinen konjugoituneista kromosomeista on katkennut kahtia.

Teini Jorma Kyrki esitti Ruissalosta 25.7.1967 löytämänsä Euphyia polygrammata-yksilön. Samalla hän esitti Nauvon Sandöstä löytämänsä Phlogophora meticulosan. Prof. Olavi Sotavalta totesi edellisen olevan ensimmäisen maastamme löydetyn yksilön. Lehtori Osmo Peltonen mainitsi, että on kiintoisaa todeta kahden maastamme löydetyn E.polygrammata-yksilön perusteella lajilla olevan näin pohjoisessa ilmeisesti kaksi sukupolvea.

Ekonomi Arno Kullberg esitti Hiittisten Öröstä saamansa Hydroecia ultima-yökkösen. Löytö oli tehty 20.8.1964 ja on siten ensimmäinen maastamme tunnettu tämän lajin yksilö. Esittäjä oli silloin ottanut talteen kaikki H.micacea-yksilöt, mutta oli säilyttänyt niistä ainoastaan muutamia eri tyyppisiä; ultima-yksilö oli näiden joukossa.

Tri Harry Krogerus esitti viime kesänä elokuun alkupuolella Karjalohjalta saamansa maalle uuden pikkuperhosen Ochromolopis ictella Hb. Lajin toukka elää Thesium alpinumilla, jota ei kasva Suomessa. Lajia ei ole tavattu Pohjois-Euroopasta, vaan sen lähimmät löytöpaikat ovat Etelä-Saksassa, Sveitsissä ja Unkarissa. Esittäjä arveli kyseessä olevan vaeluksen, koska samana iltana oli maastamme saatu myös L.exiqua.

Tri Robert v. Bonsdorff ilmoitti ko. *L. exiqua*-löydön olevan Lahdesta, josta myös suurvaelluksen jälkeisenä vuonna oli löydetty tätä lajia. Hän arveli Salpausselän lämpödynastian osaltaan auttavan tällaisten arkojen lajien talvehtimistä.

Dos. Jouko Kaisila kertoi metsänhoitaja E. Vallealan kesällä 1967 todenneen *L. exiqua*-yksilön parvekkeellaan olevan valorysän luona, mutta hän ei saanut sitä pyydystetyksi.

Biol.yo. Vesa Varis esitti viime kesänä Korsosta saamansa *C. elinguarina*-yksilön, joka oli väriltään vielä tummempi kuin kirjallisuudessa kuvattu f. *fusca*. Tällaisia yksilöitä on maastamme saatu vain melko pieneltä alueelta. Olisi kiintoisaa saada tietoja, onko tätä muotoa löydetty muualta Suomesta. Ko. muoto on tunnettu Saksasta.

Yliopp. Kari Ahti esitti *L. amanduksen* radiata-muodon. Todettiin, että useilla sinisiipisillä on taipumus muodostaa tällaisia radiata-muotoja.

Majuri Ilkka Jalas ilmoittaa tilattujen etikettien saapuneen ja tilaajat saavat ne heti kun kirjapainon lasku on saapunut. Tiedustelut puh. 493 940.

Kiertokirjeen mukana seuraa liitteenä uusi ja parempi painos Hydroecia ultima koskevasta referaatista. Lisäksi fil.lis. Kauri Mikolan kysely.

Tammikuun kokous on keskiviikkona 17.1.1968 klo 19 Yliopiston Eläintieteen laitoksen isossa luentosalissa. Ohjelma: Kansakoulunopettaja Tauno Uppala: Makrokuvaus havaintofilmein. Tiedonantoja.

Toivotamme kaikille seuran jäsenille hyvää uutta vuotta !

Sihteeri

KAKSI KYSELYÄ.

1. Apatele (Acronycta) tridensin harvinaistumisesta tai suorastaan häviämisestä.

Pyydän kaikkia tietoja lajista 1950- ja 1960-luvuilta. Koska kokoelmassa on muita suvun lajeja A. tridensinä, toivon myöhemmin saavani nähtäväkseni kaikki kyseiseltä ajalta ilmoitettavat yksilöt. Viimeiset tiedossani olevat yksilöt ovat v. 1956 U Helsinki (B.Kumlander) ja EH Lammi (R.Saarenoksa) sekä toukka Helsingin läheltä n. v. 1960 (E.Peltonen). Kielteisiä havaintoja ei tarvitse lähettää.

2. Hepiolus humuli- ja H.sylvinus -juuriperhosten leviämisestä.

a) H.humuli. V. 1961 ilmestyneessä NORDSTRÖMin, OPHEIMin ja SOTAVALLAN kartastossa SOTAVALLTA selostaa suppeasti lajin levinneisyshistoriaa Suomessa (levinnyt lounaasta ja kaakosta). Laji näyttää jatkaneen nopeasti leviämistään 1960-luvulla. Uusia paikkoja on tiedossani Bromarvista (V), Tenholasta, Tammisaaren mlk:sta (K.Mikkola), Bromarvista (U), Kirkkonummelta ja Pyhtäältä (sec.CLAYHILLS), Siuntiossa (ATTILA) sekä Pohjois-Karjalasta (SAVOLAINEN, V.Mannelin, K.Mikkola ym.). Pyydän lajista kaikkia uusia löytöpaikkatietoja (vrt.em. kartasto) sekä myös havaintoja sen runsaudenvaihteluista. Yhtä kiinnostunut olisin kielteisistä havainnoista eri pitäjistä, varsinkin luoteisesta ja pohjoisesta Satakunnasta, koillisesta Etelä-Hämeestä, pohjoisesta Etelä-Savosta sekä Keski-Uudeltamaalta. EP:stä, PH:sta ja PS:stä lajia ei liene vielä tavattu.

b) H.sylvinus. Laji on tunnettu v:sta 1919 Turun seudulta (sec.NORDSTRÖM ym.). A Eckeröstä se löydettiin v. 1959 (A.V.V.Mikkola) ja v. 1962 se tavattiin Maarianhaminasta ja Lumparlandista (K.Mikkola ym.). Vast'ikään on saatu 1 yks. V Västanfjärdistä (löytäjä?). Pyytäisin lisätietoja tähän leviämiskuvaan. Kielteiset havainnot kiinnostavat Ahvenanmaalta ja Varsinais-Suomesta.

Näistä kahdesta aiheesta toivon voivani vastaukset saatuani julkais- ta lyhyet kirjoitelmat jossakin tieteellisessä sarjassa. Toivon vilkasta osanottoa, jotta katsauksista tulisi mahdollisimman täydelliset, ja kiitän etukäteen kaikkia ystävällisiä vastaajia.

Helsingissä, 18/12 1967

terveisin,
Kauri Mikkola
Kauri Mikkola, FL
os. Yliopiston eläinmuseo
P.-Rautatiek. 13
Helsinki 10

